

Oedipus Rex

Mario Cattrysse

Toneelstuk in vier Bedrijven

Vrij naar Sophocles

Personen in volgorde van opkomst

Pallas Athena

Oedipus Rex

Phoibos Apollo

Koning Laios

Koningin Iokaste

Knecht

Hogepriester

Prins Creon

Tiresias

Bode

Hoveling

Twee assistenten-figuranten.

Opmerkingen over het toneelstuk.

- Het toneelstuk is gebaseerd op de beroemde tragedie van de Griekse meester Sophocles. Voor de bewerking ervan heb ik beroep gedaan op de bekende boekenreeks van de ‘Klassieke galerij’ nummer 87 (vertaald door Dr E. De Waele). Ook de vertaling van Gerard Koolschijn (Oidipous) was een belangrijk hulpmiddel. Ik heb mij vrij laten gaan naar mijn eigen interpretatie en invulling ervan. Het verhaal is bekend. Oedipus, Prins van Korinthe, huwt met zijn eigen moeder, de koningin-weduwe van Thebe. Hij wordt automatische koning: Oedipus Rex van Thebe. Het verdere verloop van het toneelstuk, een ware zoektocht naar de afschuwelijke uitkomst ervan, heb ik opgebouwd uit vier bedrijven. Ik maak ook gebruik van twee prologen om de toeschouwer enkele handvaten aan te reiken. Wat de potentiële makers van het drama onmiddellijk zal opvallen is de schijnbare tegenstrijdigheden en wat ‘moeilijk’ taalgebruik. Ik heb dit bewust gedaan om zo in de sfeer te blijven van het toneelstuk zoals in het zie (buiten de eigenheid van de vertaling).
- Wat betreft kledij, opteer ik voor de traditionele klederdracht uit de tijd van Sophocles. Dus, rijke versierde chitons voor Oedipus Rex en prins Creon. Voor de hogepriester en zeker voor koning Iokaste, een exquise klederdracht tot op de enkels. Voor Tiresias en de voormalige hoveling, een afgedragen versleten oude exomis. De Griekse klederdracht is voor de rest van de cast vrij voor interpretatie.
- In tegenstelling tot het beeld dat wij kennen van het drama verkies ik voor de ‘jonge’ Oedipus Rex en prins Creon geen volle baarden. Een stoppelbaard voor Oedipus Rex kan in de vooruitgang van de bedrijven overwogen worden.
- Koning Iokaste is een mooie oudere vrouw die haar persoon weet te accentueren in prachtige gewaden. Haar haar is steeds in een dot waar rijkversierde naalden in verwijven zitten. Enkel grijze haartjes kunnen zichtbaar zijn.
- De persoonsbeschrijving van de andere protagonisten en antagonist komen naar voren doorheen de bedrijven en scènes.
- In het vierde bedrijf speelt de belichting een belangrijke rol. Het kan een sfeerbepaling zijn in de dialogen en replieken. Durf daarmee te spelen.
- Er kunnen twee dubbelrollen gespeeld worden: vb; koning Laios – prins Creon en hogepriester – Tiresias. Vrij naar keuze voor regisseur.
- Natuurlijk mag de theatermaker de scènes en replieken aanpassen als zij/hij dit nodig acht.
- Nog één belangrijke opmerking: het kan zijn dat het toneelstuk bij de toeschouwers emoties en onaangename herinneringen oproept. Vooral de tweede proloog en het laatste bedrijf kan hard overkomen. Misschien moet daarvoor gewaarschuwd worden. Er kan ook overwogen worden om een leeftijdsgrens te bepalen.

Mario Cattryse

Oostende, maart – juli 2022.

Proloog

Een donker podium dat langzaam klaar wordt. Centraal, wat naar achter, staat een bank waar een oude man op ligt met zijn lichaam gekeerd naar het achterdoek. De man is getooid in versleten kledij. Een onzichtbare vrouwelijke stem begint zachtjes zijn naam de roepen.

Vrouwelijke stem

Oe ... Oedipus, word eens wakker ... Deugnietje van mij, word eens wakker ... Je hebt genoeg geslapen. Wij verlangen toneel ... *(Geen reactie bij Oedipus.)* Heb je dan geen zin meer? Het spel kan beginnen. Het is zo'n mooi toneelstuk. Zoveel verdriet, pijn en ellende in 1 van de beroemdste tragedies ... Oedipus *(in crescendo)* Oedipus, Oedipus ... Oedipus ... Oe – di – pus ... Oedipus!! Word wakker!

Oedipus

(Begint zich te bewegen. Blaast en zucht vermoeiend.) ... Laat mij met gerust. Ik ben te oud voor jouw spelletjes. Ik doe niet meer mee. Mijn lichaam is moe. Ik loop al ontelbare jaren op drie benen, en toch kan je het niet laten om mij te blijven treiteren met je afschuwelijk schouwspel. *(Draait zich richting publiek en begint zich langzaam op te richten. Oedipus is een grijsaard. Een kalhoofd met grijze baard, afgepeigerd gezicht zonder ogen (masker). Neerzittend houdt hij met zijn beide handen zijn wandelstok vast.)* Maar dat, Pallas Athena zal jou een zorg wezen. Wat kan het jou wat schelen dat ik achtervolgt word door 100 000 Erinyen ...

Pallas Athena

Ach, mijn arme Oedipus Rex. Legendarische koning van Thebe. Beter gezegd, voormalig gekroond hoofd uit geslacht van de Labdaciden. Afgetreden door het noodlot omdat het zo moest zijn.

Oedipus

... Pallas Athena, wat wil je van mij?

Pallas Athena

Ik wil Oedipus, dat je je rol speelt waarvoor je gecreëerd bent.

Oedipus

Niet opnieuw Athena. Ik heb 2500 jaar in de benen. Zoek een jonge snaak. Begeester hem met je vrouwelijke charme en hij zal elke rol spelen die je wilt.

Pallas Athena

Nee Oedipus. Jij bent de enige en waarachtige figuur die deze rol machtig is. Je bent schatplichtig aan ons, goden, omdat wij recht hebben op menselijk vertier.

Oedipus

Jullie goden zijn monsters zonder weergave. De volledige Olympusberg is verrot door dergelijke individuen zoals jullie. Een volkstribunaal zou jullie deel moeten zijn. Het zou nogal een spektakel zijn. Een handvol mislukte goden die worden berecht door een meute godvrezende mensen.

Pallas Athena

Niet te arrogant doen Oedipus. Je weet, nauwelijks een hoorbare zucht en je bent verpulverd tot onzichtbaar stof die verwaaid wordt door de zachtste bries.

Oedipus

Ja, dat is je kracht Athena, dat weten we allemaal. Wel doe het dan. Het zal mij een zorg wezen. Als dat je drukkingsmiddel is om mij te verplichting de rol te spelen die ik verafschuw tot in de bodem van mijn hart ... Wel? Doe het dan Pallas Athena en neem die schrijver van je er ook maar bij.

Pallas Athena

Ik dacht dat Sofokles een mens is en lang dood is?

Oedipus

(Inspringend) jaja, alle mensen zijn sterfelijk. Sofokles is een mens. Bijgevolg is Sofokles sterfelijk. Die redenering kennen we onderhand al wel. Als hij al zo lang in het schimmenrijk is, hoe komt het dan dat ik nog steeds besta? Al 2500 jaar, geen mens leeft zo lang.

Pallas Athena

2500 jaar? Doe er nog maar een paar 100 jaar erbij. Je bestaat Oedipus omdat wij dat willen en je leeft omdat de mensen dat willen, zeker in hun hoofden. Niet meer en niet minder.

Oedipus

Stop met goedkoop gepraat en ga op de agora staan met een kraam die vol zit van de onzin. Welke scribent bedenkt er zo'n afschuwelijk toneel? Het zal zeker geen mens zijn. Dus het moet ontstaan zijn in de geesten van perverse goden.

Pallas Athena

Dus je weigert?

Oedipus

... Laat mij met gerust. Doe je harnas aan en kruip terug in het hoofd van je vader van waaruit je kwam. *(Gaat weer neerliggen.)*

Pallas Athena

Oei oei, nu gaat een stukje menselijke ellende het riskeren om vader Zeus te trotseren ... Kom toch tot bezinning Oedipus. Herinner je het orakel niet? Het was voorspelt dat het zo zou zijn. Mijn geliefde broer Apollo kan dat bevestigen. Moet ik hem roepen?

Oedipus

... Voor de zoveelste maal. Laat mij met gerust!

Pallas Athena

Ok dan. Ik zal mild zijn Oedipus. Waar begon het weer? ... *(Roept in het ijle)* Phoibos Apollo? Broer van mij, we hebben je nodig? Waar ben je?

Phoibos Apollo

(Uit de verte) Pallas Athena, mijn lieve zus. Waarom roep je mij?

Pallas Athena

Ach hier ben je. Wijze broer, het is Oedipus Rex die moeilijk doet. Hij wil niet meer meedoen in het toneelstuk dat zijn naam draagt. Hij zegt dat hij te oud is voor dergelijke vertoning die ter verstrooiing dient voor ons, goden.

Phoibos Apollo

Oud of niet. Het toneel moet gespeeld worden zoals het gespeeld moet worden. Het Orakel van Delphi is daar zeer duidelijk in. Kom Oedipus, sta maar op. Verman jezelf. Gooi je begeleidingsstok weg en ga je klaarmaken voor het toneel.

Oedipus

... *(Boos, richt zich op)* Jaja, het is al goed. Wreedaardige monsters, dat jullie zijn. Mij tot in de eeuwigheid kwellen met Sisyfusarbeid van telkens herhalend toneel dat volledig mensonterend is. Een straathond heeft een mooiere rol dan ik ... *(Staat recht. Gooit zijn wankelstok weg, doet zijn baardmasker af en gaat als een jongeling af.)*

Doek

Tweede proloog

Matige lichtinval tot schemerdonker op de bühne. Wat centraal op de achtergrond, een grote kaki tent. Koning Laios van Thebe op met zijn vrouw, koningin Iokaste die een baby (pop) in haar armen draagt. In hun kielzog een knecht die onderdanig afstand houdt van het koninklijk paar.

Koning Laios

... *(Voelt zich ongemakkelijk, bedroeft)* Iokaste, uiteindelijk hebben we een zoon, maar de hand van onze zoon zal een dolk in het hart van zijn vader planten.

Koningin Iokaste

(Opgewekt) Laios, wat bedoel je daarmee? Wees blij dat je nu de lang verwachte erfgenaam hebt waarnaar je zo naar verlangd hebt. Kijk hem toch aan *(toont de baby aan haar man)*. Zo'n mooi velletje dat hij heeft. Wat rozig, is het niet? En zo zacht *(streelt de huid van de baby. Lacht)* zo wonderlijk. En eerlijk, hij lijkt als twee druppels op zijn vader. *(Lacht)* we

gaan een groot feest houden en zullen de goden vele plengoffers brengen om hen te bedanken voor het mooiste geschenk dat ze ons gegeven hebben.

Laios

(Kijkt naar de baby) een prachtig geschenk dat ze weer van ons zullen afnemen.

Iokaste

Maar Laios, zo ken ik je niet. Je bent zo somber. Wees toch blij, je hebt een zoon *(straalt van geluk)*. Hoe zullen we hem noemen? Niets minder dan een koninklijke naam. Wat denk je van Labdacus? Jouw vader en de stamvader van ons geslacht. *(Kijkt verrukt naar de baby)* koning Labdacus van Thebe. En wat met het onderwijs? Alleen de beste leraars zullen jou mogen het onderricht geven dat een toekomstig heerser van een machtig rijk verdiend, zodat alleen wijsheid, geduld en zachtmoedigheid de overhand gaan nemen in de moeilijke taak van het regeren over een volk dat zijn vorst op handen draagt. *(Verrukt)* kijk hem toch aan Laios, is hij niet prachtig? ... Welke prinses zal voor jou de gelukkige zijn? Welke koningin zal dat zijn? *(Kirt naar het kind.)*

Laios

(Neemt afstand) stopt het Iokaste! Je maakt het voor ons beiden moeilijk om het gene te doen wat we moeten doen. Het orakel is niet te ontkomen.

Iokaste

(Verrukt met haar baby bezig) ach Laios, er zijn zoveel orakels en ze zeggen allemaal iets anders. Het ene zegt dit, het andere zegt dat. Misschien kunnen we de grootste gemeenschappelijke deler zoeken van alle voorspellingen die ze doen. Zo hebben we toch iets waar we ons op kunnen richten *(lacht)*.

Laios

(Stormt op Iokaste af. Schudt haar door elkaar. Iokaste Houdt de baby angstig vast) verdomd Iokaste! Begrijp je het dan niet!? 'De hand van de zoon zal de vader doden.' En ik ben de vader van de zoon, de zoon die zijn vader zal doden ... Er rest ons geen andere keus, dan het kind van ons te verwijderen.

Iokaste

... Wat bedoel je Laios? Je praat al even onduidelijk zoals in al die orakels. Welke zoon zal het in zijn hoofd halen om de man te doden die hij zijn vader noemt? Er is niets erger in de mensenwereld dan de moord op een ouder. *(Neemt het handje vast van de baby)* het kind heeft het vlees en het bloed gekregen van zijn natuurlijke moeder en vader. De ziel heeft het bekomen van de goden, de omgeving en de leermeesters.

Laios

Houd de goden erbuiten Iokaste. De goden mogen op geen enkel ogenblik getart worden ... *(Zeer somber)* als het kind je zo dierbaar is ... dan, dan laat je mij geen andere keus dan de hand te slaan aan mezelf. Meer keuze is er niet.

Iokaste

... Een moeder verlaat haar kind niet, noch heeft ze de toestemming dat de vader van de boorling haar verlaat.

Laios

(Opnieuw stormachtig. Haalt een mes tevoorschijn. Rukt de baby uit de armen van Iokaste. Houdt de baby, die geluidjes maakt, aan een beentje de lucht in) dan rest er mij geen andere keuze dan... *(wordt onderbroken)*.

Iokaste

Neeeeeee! ... Neeeeeee Laios *(op haar knieën)* ... Laios ... lieveling ... echtgenoot van mij ... Een man dood zijn kind niet. Laat het los, zodat ik het kan verzorgen. Tegen mijn borst houden zodat het mijn kloppend hart hoort die het toebehoort.

Laios

(Heeft het kind langzaam terug aan Iokaste. Steekt het mes weg) ... Iokaste ... Het orakel ... We kunnen er niet aan ontkomen. De goden hun spel is onverbiddelijk. Wij zijn mensen Iokaste. Wij zijn niet in staat om te begrijpen wat hun hogere drijfveren zijn ... *(Zegt op.)* 'Bij het ontluiken van het loof zal een jonge prins, een ware adonis in pracht en praal, de vermetelheid hebben om op een punt van drie wegen een koninklijke caravan halt te doen staan. Met de grootste hybris voorhanden zal het zwaard klieven in de lucht en het kruispunt achterlaten in een poel van donkerblauw bloed ... De hand van de zoon zal de vader doden.'

Iokaste

(Volledig ontredderd. Presenteert het kind aan Laios) ... hier dan, manlief. Als je werkelijk zo overtuigd bent van de voorspelling van het orakel, dan rest er mij niets anders dan het kind je te geven die jij zo vreest ... Dood het dan, zodat ik mezelf kan terugtrekken in een wereld van rouw en spijt zodat het resultaat een eeuwigdurend zoeken zal zijn in een wereld van schimmen en afgrijselijke monsters.

Laios

(Komt tot bezinning) nee Iokaste. Een vader dood zijn kind niet. Ik zal mijn lot ondergaan en het dragen. *(Twijfelt)* en zal de goden ongehoorzaam zijn. *(Twijfelt opnieuw)* het kind moet weg Iokaste, weg van ons. Ik zal het kind de voetpezen doorsnijden zodat het niet weg kan kruipen als het achtergelaten wordt in de onmetelijke bergen waar het ten prooi zal vallen van roofdieren en briesende natuurelementen. Het orakel zal geen gelijk krijgen Iokaste. Ik, koning van Thebe, zoon van Labdacus, zal ervoor zorgen dat het water naar boven stroomt.

Iokaste

(Staat op, houdt het kind dicht bij haar. Gaat dicht bij haar man staan) ... Laios *(kijkt naar de baby)* als je de pezen in de voetjes doorsnijdt van het kind zal het klompvoetjes krijgen, lelijke gezwollen voetjes. Het zal geen zicht zijn. Waarom het kind niet gewoon achterlaten in de bergen? Een wolvin kan het kind misschien dan zogen. Of waarom het niet in een rieten mand doen en het laten afvoeren op een blauwe revier?

Laios

(Twijfel, radeloosheid, existentiële crisis ...) Nee, Iokaste! Het kind moet dood. *(Neemt de baby brutaal van Iokaste, waarbij ze op de grond valt. Opnieuw haalt hij het mes tevoorschijn.)* Ik zal de goden niet tarten. Het moet! *(Het blinkend lemmet zoekt door lucht. Het kind begint te huilen ...)*

Iokaste

(Huult, smeekt, zit op haar knieën. Omarmt de benen van haar man. Kijkt naar hem) Laios, mijn man ... Spaar de baby ... Laat de vrucht niet de splijtappel zijn van onze liefde ... Als het voor jou werkelijk onmogelijk is, doe dan het gene wat jou ingegeven is en die nu ook het mijne is ... Snij de pezen door in de voetjes zodat het kind niet kan wegkruipen en laat het naakt, vastgebonden aan drie machtige bomen, achter in de hoogtes en laagtes van een afschuwelijk ruw landschap ... waar het van ontbering kan sterven ... *(Haar beide handen reiken naar het kind, willen het aanraken.)*

Laios neemt afstand van haar. Draait het kind weg van het publiek. Doet de handeling waarvoor het mes dient ... Opnieuw gehuil van de baby ... Het bebloede mes wordt zichtbaar. Iokaste ligt gebroken op het podium. De onderdanige knecht die het tafereel op afstand heeft aanschouwt is zeer aangedaan.

Laios

(Draait zich om richting knecht) Jij knecht, jouw vader en grootvader hebben vele jaren hun trouwheid getoond aan onze machtige dynastie. Nu doe ik een beroep op jouw onwrikbare loyaliteit en geef ik je de opdracht om dit kind naar de bergen te brengen en het daar achter te laten. Leg het bij een drietal snelgroeïende platanen. Bind de beentjes daaraan vast zodat het zeker niet kan wegkruipen.

Knecht

... (Probeert zich goed te houden) machtige heer, mijn vorst Ik zal doen wat u mij vraagt en het kind naar de bergen brengen. Ik zal het daar, vastgebonden aan drie bomen, achterlaten.

Wil het kind van Laios nemen die opnieuw twijfelt

Laios

... (Resoluut) neem het! *(Geeft het kind brutaal aan de knecht.)* Ik wil het kind nooit meer zien. Zijn ogen niet, zijn glimlach niet ... zijn lichaam niet ... zijn voeten niet. Verdwij nu voor dat ik je ga afranselen met een stok. Verdwij knecht! Verdwij en geen getreuzel! Verdwij, maak dat je wegkomt van onder mijn ogen.

De knecht gaat haastig af. Laios gaat naar zijn vrouw. Zit op zijn knieën. Neemt Iokaste in zijn armen. Troost haar, kust haar.

Iokaste, mijn vrouw. Ik heb gedaan wat je gevraagd hebt. Het kind niet gedood ... alleen de voetjes kreupel gemaakt. Het zal nu achtergelaten worden in de bergen ... Hopelijk zullen de

goden het begrijpen en begrip tonen voor onze handeling. Wij mensen zijn maar kleine zielige wezens, als dobbelstenen in de handen van reusachtige wispelturige goden.

Doek

Eerste bedrijf

Eerste scène

Een vrij karig podium. Centraal, wat naar achter, een altaar waarop een pluchen schaap of koe ligt. Het dier wordt vastgehouden door twee priesters. Naast het altaar, op de bühne grote kruiken wijn alsook vele prachtige bloemen en heerlijk ogend fruit. Een hogepriester maakt aanstalten om het dier te offeren. Tijdens het wijden van een groot mes komt een jongeman met stok op. Het is Oedipus, koning van Thebe. De koning heeft opmerkelijke grote, wat plumpe voeten.

Oedipus

Stop! Stop zeg ik u. Hogepriester van mijn altaar, er wordt mij vertelt dat u al dagenlang offers brengt aan de machtige goden. Mijn bedienden durven niet zeggen waarom, omdat ze vrezen voor hun gebeente als ik ook maar de kleinste onwaarheid ondervind. Daarom kom ik naar u om uit uw mond datgene te horen wat zij mij niet durven te vertellen. Wee ook uw gebeente als ik leugens ondervind in uw verhaal. Nu, genoeg gepraat, vertel mij waarom u zoveel offers brengt.

Hogepriester

(Groet de koning) Oedipus, koning van Thebe. Behoeder van het land dat eens bloeide onder uw regering. Weet u dan niet dat de pest heerst onder uw onderdanen? De velden staan vol met het koren dat dringend geoogst moet worden maar de handen ontbreken om het te doen. De fruithaarden hangen vol met het lekkerste en sappigste ooft, maar kan niet afgetrokken worden door kinderhanden. De wijnhaarden hebben sinds veel jaren nog nooit zo rijkelijk gestaan maar het ontbreekt aan plettende voeten om ons het vruchtensap te geven dat wij zo graag lusten. Uw land, koning Oedipus is ziek van de pest en op sterven na dood als er iets niet vlug gaat veranderen.

Oedipus

... Waarom is mij dat niet eerder ten gehore gekomen zodat ik maatregelen kan nemen om verder onheil te voorkomen?

Hogepriester

Uw bedienden koning, wilden u waarschijnlijk niet storen met onheuglijk nieuws. Iedereen van Thebe weet hoeveel u werkt. Allen weten dat u een groot vorst bent. Geen enkel van uw voorgangers kan aan u tippen. U hebt geen gelijkent. U bent een god voor uw onderdanen.

Oedipus

Een god die ook mens is. Stop nu maar met je gevele en kom onmiddellijk ter zake zodat ik de juist beslissingen kan nemen.

Hogepriester

De goden koning, kan men niet zomaar verplichten dat ze advies geven. U moet ze gunstig stemmen voor dat ze hun wijsheid vrij willen geven.

Oedipus

(*Afvragend*) zijn ze nog niet genoeg gunstig gestemd? Hoeveel offerdieren en plengoffers moet u ze dan geven?

Hogepriester

Zolang als dat nodig is koning. Daardoor dat uw bedienden u niet wilden storen. Iedereen die u kent weet hoe krachtig u in woord en daad bent. Koning Oedipus is de man die de verschrikkelijke Sfinx de afgrond induwde.

Oedipus

Dat is een oud verhaal hogepriester. Ik ben door de Sfinx een levende legende geworden voor mijn volk. Je kan echter niet blijven teren op het verleden door een raadsel op te lossen die vrij eenvoudig was.

Hogepriester

Eenvoudig koning? Voor u misschien die het beste onderwijs heeft genoten, maar niet voor uw onderdanen. Stel aan ieder van hen de vraag; 'Welk levend schepsel loopt er 's ochtends op vier benen, in de middag op twee en 's avonds op drie?' En niemand kan antwoorden. Behalve u, een toevallige passant die Thebe op zijn weg vond, kon geen enkele inwoner van de stad het raadsel oplossen.

Oedipus

Stop met flemen en mij te bewieroken. De oplossing lag voor de hand en niemand wou het zien. Een baby loopt, kruipt op twee handen en twee voeten de wereld in. Een volwassene heeft zijn handen niet meer nodig om diezelfde aardkloot te verkennen. En tenslotte hogepriester, heeft een oude mens een derde been nodig om uit het ondermaanse te stappen ... Een wandelstok is het verlengde van de versleten grootmoeder en de gebogen grijsaard.

Hogepriester

Een gebogen grijsaard bent u nog lang niet koning. Thebe heeft u daarna de koningin-weduwe aangeboden die u kon trouwen. Vier kinderen zijn uw deel geworden. Twee van hen zijn jongens, inmiddels knappe jonge mannen. Eén van hen zal uw opvolger en koning zijn. Wie? Dat weten alleen de goden. En tenslotte zijn er nog de twee meisjes, inmiddels prille ravissante juffrouwen waarvan de jeugdige, en dat weet iedereen, uw oogappel is.

Oedipus

Zwijg hogepriester! ... Hoe durft u zo te praten tegenover uw vorst? Ik moet mij inhouden of ik rammel u af met mijn harde stok. Al mijn kinderen, alle vier van hen zijn me dierbaar ... Hun moeder, koningin Iocaste, heeft de arbeid gedaan om negen volle manen datgene te doen wat alleen te begrijpen is door de goden. Vanuit het niets werd de kleinste lichaamsdruppel ter

wereld een bloemkool, waarna het hoofd zich ontwikkelde tot een mens. Zwijg dus hogepriester door mij de les te spellen over mijn kinderen en doe datgene waarvoor ik u aangesteld heb.

Hogepriester

... De pest koning. De pest koning, is in het land. Het doet niets anders dan rijkelijk zaaien met ellende, verderf en dood. De goden zijn niet gunstig te stemmen. Het volk, uw volk koning, heeft u nodig. (*Valt op zijn knieën. Emotioneel*) ... Ik bied u mijn leven aan. Ransel mij af met uw harde stok tot dat alle sap in mij verdwenen is. Als dat de goden gunstig kan stemmen. (*Gaat languit op de grond liggen. Kust de voeten van Oedipus. Neemt een voet en zet het met beide handen op zijn hoofd. Nu valt duidelijk de mismaaktheid op.*) Doe met dit hoofd wat u wil koning. Duw het de aarde in zodat het mij mijn adem ontnemt en ik sterven mag door gebrek aan levenslucht. Ik zal mij niet verzetten, omdat ik weet dat het door de wonderbaarlijke voet zal gebeuren van koning Oedipus ...

Oedipus

(*Rukt zijn voet brutaal los uit de handen van de hogepriester. Schopt hem.*) Jij lelijke hond van Diogenes. Mismaakt hogepriester van mijn altaar. Sta recht en geef mij raad.

Hogepriester

(*Klautert recht. Herpakt zich*) ... er is een mogelijkheid koning. Er is een weg naar oplossing, naar advies.

Oedipus

(*Ongeduldig*) zeg het dan!

Hogepriester

Delphi koning. Het orakel dat zich bevindt in de Apollotempel. Niemand en niets anders kan Thebe raad geven ... U koning Oedipus kan het instrument zijn van de oplossing. Alleen de profetes van de tempel, de Pythia. Het doorgeefluik van de goden, van de almachtige god Apollo weet raad.

Oedipus

U praat al even onsamenhangend als alle orakels tezamen.

Hogepriester

(*Valt opnieuw op zijn knieën*) o machtige koning van Thebe ... Ik smeed u, koning Oedipus ... Spot alstublieft niet met Phoibos Apollo. Doe het niet. (*Loopt op zijn knieën richting koning Oedipus die op hetzelfde tempo achteruitgaat.*) Tart de machtige god Apollo niet koning. Het liefdeskind van Zeus en Leto. Ik smeed u. Denk aan uw verrukkelijk bloem op het veld dat omringt is door het onkruid dat niet gewied kan worden. Distels en netels van duizenden jaren oud waar zelfs Hercules geen raad mee weet. Hoeveel pijn in uw hart zult u hebben koning Oedipus als u uw jongste dochter niet meer zou kunnen zien? Dat u blind zou zijn, dat u Antigone haar glimlach, die u zo week maakt, voor eeuwig en altijd zou moeten missen?

Oedipus

Genoeg! ... Sta recht hogepriester (*blijft op zijn knieën zitten*) ... ik zal doen wat u mij vraagt. Ik zal een vorstelijk persoon naar Delphi sturen om het orakel te bevragen wat mij te doen staat.

Hogepriester

... Uw daadkracht koning Oedipus is legendarisch, maar heb alstublieft medelijden met uw dienaar ... Uw zwager Creon is op mijn advies naar de bergen van Delphi gegaan om daar advies te vragen aan het orakel.

Oedipus

(*Totaal verbouwereerd*) Wat zegt u!?!?

Hogepriester

(*Huilt*) ... dat uw zwager, de broer van uw vrouw al naar het orakel is gegaan ... Hij kan ieder moment terug in Thebe zijn. (*Gaat opnieuw languit op het podium liggen.*) ... Koning Oedipus heb alstublieft genade met uw dienaar die niet waardig is om ook maar 1 oogwenk in uw aanschijn te komen.

Oedipus

(*Heeft de hogepriester een schop. Woedend*) hoe durft u, hogepriester van mijn altaar, om mijn autoriteit, die mij gegeven is door de goden, zo maar te grabbel te gooien? Sta op! En onderga de straf die voorzien is voor dergelijk vergrijp. Ontbloot uw bovenlijf, zodat mijn harde stok de wervels van uw rug kunnen vermorzelen tot geroezemoes van een kreupele. Buig u! (*Oedipus neemt zijn stok en maakt aanstalten om de hogepriester te straffen ... Creon komt op.*)

Tweede scène

Creon

(*Vlug*) Koning Oedipus! U die in alles overtreffende moed de Sfinx verjoeg, bezin u alvorens onomkeerbare dingen te doen. De hogepriester is de schuldige niet. Dat ben ik Creon, broer van uw vrouw en oom van jullie vier kinderen. (*Oedipus gooit zijn stok weg.*) Luister met uw oor naar het gene wat ik u zeggen moet ... Vele jaren geleden bood het volk van Thebe, uit ongelooflijke dankbaarheid, u de hand aan van mijn zuster, de koningin-weduwe Iokaste. Weduwvrouw van de grote koning Laios uit het geslacht van Labdacus. (*Beide heren komen dichterbij elkaar.*) Uw huwelijk staat bekend als een gelukkig huwelijk waar de liefde de bovenhand in neemt ... Wel dan, het huwelijk van uw voorganger, koning Laios was op hetzelfde geluk gebaseerd. Het was ik, koning Oedipus, die de hogepriester vroeg wat ik doen moest om de pest een halt toe te roepen. Thebe... (*wordt onderbroken.*)

Oedipus

Met welk recht vraag ik u, prins Creon, deed u dat? De hogepriester behoort alleen mij toe en mijn altaar. Sinds wanneer mag een zwager datgene doen wat alleen zijn koning vermag? ...

(Kijkt om) hogepriester scheer u weg. De straf die uw deel zal zijn zal afhangen van het gene wat prins Creon mij te vertellen heeft.

De hogepriester en zijn twee assistenten gaan vlug af.

Derde scène

Creon

... Koning Oedipus. Het waas voor uw ogen verhindert u om helder te zien ... Het land kreunt onder de ellende van de pest. Er moet een oplossing komen voor het onheil dat ons volk nu zo hard deert.

Oedipus

Ons volk prins Creon? Mijn volk bedoelt u.

Creon

Ook goed koning Oedipus. Uw volk heeft nood aan een oplossing zodat de marteling kan ophouden.

Oedipus

Bent u iets wijzer geworden van Phoibos Apollo?

Creon

... Zoals gewoonlijk koning Oedipus sprak de profetes van het Orakel van Delphi in ontelbare onverstaanbare tongen. Niemand die haar begreep, behalve haar bedienden.

Oedipus

En zijn die iets wijzer geworden?

Creon

Jaa, er is goed nieuws koning Oedipus ma... *(wordt onderbroken)*.

Oedipus

Goed nieuws zegt u! Dat hoor ik graag. Doe verder met uw verhaal.

Creon

(Neemt diep adem en blaast langzaam uit.) Koning Oedipus. Het orakel vertelde mij van een vloek die Thebe gegijzeld houdt. Het kan opgelost worden, maar het mysterie is nog groter dan het raadsel van de Sfinx.

Oedipus

Dat bestaat niet. Niemand kon het raadsel van de Sfinx oplossen, behalve ik. Dus, kom op met het geheim zodat ik Thebe kan bevrijden van de ondragelijke rampspoed waaronder het nu lijden moet.

Creon

(Schudt zijn hoofd) koning Oedipus. Volgens Apollo moeten we de hand verwijderen die het land heeft besmet.

Oedipus

(Blaast) dat brengt al veel duidelijkheid. En wie mag die hand dan wel zijn die mijn land heeft besmet?

Creon

De profetes had het over de zoon van koning Labdacus. Maar ik geef toe, koning Oedipus, dat zelf haar bedienden de profetes niet altijd goed verstonden. De Pythia had het 1000 maal over de vader van de zoon en de zoon van de vader, waar de naam van Labdacus regelmatig in tussen kwam. Tekens opnieuw dit herhalend kwamen de bedienden tot het besluit dat de profetes waarschijnlijk, de zoon van koning Labdacus, wou bedoelen.

Oedipus

(Blaast opnieuw) Dan zal ik helpen prins Creon bij de bevalling van het kind. Ik zal de vragen stellen die naar de oplossing leiden. Het orakel bedoelt dus waarschijnlijk dat het antwoord van de oplossing moet gezocht worden bij de zoon van koning Labdacos?

Creon

Dat had ik mij ook zo voorgehouden koning Oedipus, ware het niet dat de zoon van koning Labdacos al lang geleden gestorven is. Uw voorganger is vermorzeld, vermoord met de meest mogelijke daadkracht.

Oedipus

U bedoelt dat koning Laios, de voormalige echtgenoot van mijn vrouw lang geleden in de Hades terechtgekomen is? Krachtdadig om het leven gebracht.

Creon

Ja.

Oedipus

De bevalling is ingezet prins Creon. We gaan samen verder. Het komt erop neer dat we de dader moeten vinden van deze gruwelijk daad. Waar is het drama gebeurd en nog belangrijker, zijn er nog getuigen in leven?

Creon

Op uw eerste vraag koning Oedipus weet men het antwoord niet zo goed. Wel is duidelijk dat koning Laios op weg was naar het Orakel van Apollo voor advies en... *(wordt onderbroken)*.

Oedipus

Wacht prins Creon. U bedoelt dus dat koning Laios op weg was van Thebe naar Delphi?

Creon

Dat kan ik vermoeden koning Oedipus.

Oedipus

Zijn de wegen dan zoveel veranderd sinds de jaren zijn voorbijgegaan van deze afschuwelijk gebeurtenis en nu? Zijn er nog andere wegen die naar Delphi leiden dan diegene die we sinds mensenheugenis gebruiken om van Thebe naar Delphi te reizen?

Creon

... Koning Oedipus, u bent wonderbaarlijk ... Ik weet van geen andere weg naar Delphi dan diegene die mijn zuster en ik gebruiken sinds haar huwelijk met koning Laios van Thebe.

Oedipus

We komen verder prins Creon. Een deel van de oplossing kan dus te vinden zijn op de weg van Thebe naar Delphi ... We gaan dat nu even laten rusten. Een tweede vraag: ik kan vermoeden dat een koning, mezelf kennend, niet alleen reist. Dat hij omringt is door gezelschap.

Creon

Uw voorganger reisde, net zoals u ook doet, nooit alleen. Er waren bij hem priesters, hovelingen, knechten ... enzovoort.

Oedipus

Hoe groot schat u de kans dat er iemand van, laten we zeggen zijn hofhouding, deze aanslag op het leven heeft overleefd?

Creon

O koning Oedipus, de daadkracht van de slachting, van de afgrijselijke moord op koning Laios en zijn reisgezelschap was werkelijk afschuwelijk ... Eén iemand heeft het overleefd. Naar men zegt een hoveling

Oedipus

Waar is die hoveling nu heen?

Creon

In de bergen zou hij zitten koning Oedipus. Mensen die hem hebben ontmoet zeggen mij dat hij gek is. Hij zou al even verward praten als de Pythia, de Profetes van het Orakel van Delphi.

Oedipus

Wee uw gebeente prins Creon als u Apollo minacht. Welke praat heeft deze hoveling dan die in de bergen leeft?

Creon

Dat koning Laios vermoord is door duizend handen en niet door één.

Oedipus

Zoek deze hoveling prins Creon. Vind hem. En ga dan met hem samen de weg af van Thebe naar Delphi. Daar ergens, op die weg, zal de oplossing gevonden worden dat ons zal verlossen van de afschuwelijke pest. (*Wil afgaan. Stopt.*) wat ik mij afvraag: als koning Laios vermoord is, was dat dan in opdracht of waren het gewoon rovers?

Creon

Ik ben blij dat u mij die vraag stelt koning Oedipus. Wij hadden hier in Thebe echter niet de tijd om daar een grondig onderzoek naar te voeren.

Oedipus

Met welke reden?

Creon

De Sfinx was er en gijzelde ons met zijn raadsel.

Oedipus

(*Denkt na. Tot het publiek*) opnieuw doet de Sfinx zijn intrede. Wat heb ik van doen met deze halve gevleugelde vrouw die bij iedere inwoner van Thebe in het geheugen staat gegrift? ... Moet het zijn dat het Orakel van Delphi op mij wil wreken omdat ik het raadsel heb opgelost? Kan het zijn dat er daardoor een vloek rust op het land waarvan ik nu koning ben? (*Kijkt enkele ogenblikken naar Creon.*) prins Creon, verberg u iets voor mij? Is er iets dat ik niet weten mag? ... Ik waarschuw u nu, voor al uw gebeenten, dat mijn harde stok en desnoods mijn krachtig zwaard zich niet zal inhouden om de waarheid over de moord op koning Laios naar boven te halen. Spreek!

Creon

(*Gaat op zijn knieën zitten*) koning Oedipus, ik ben de broer van uw vrouw. Hoe kunt u van mij vermoeden dat ik de waarheid tegenover u niet spreek? Dat ik zo vermetel zou zijn om u te trotseren, uw daadkracht kennend.

Oedipus

... Sta op prins Creon, maar neem van mij aan dat een machtig en geliefd koning veel vijanden heeft bij diegenen die de grootste vleiërs zijn. Liever praat ik tegen een onbeschofte boer die mij de waarheid in het gezicht spuwt dan een familielid die mij voortdurend bevestigt hoe groot en geëerd ik ben bij het volk dat ik regeer.

Creon

Koning Oedipus, ik ben uw vijand niet. Ik zeg u vrij, vrank en duidelijk, en vraag u in alle beleefdheid om het land van Thebe te bevrijden van de vloek die er nu heerst. Als u het niet kunt oplossen ... Wie dan wel? (*Niet echt overtuigend, hoofdschuddend*) ... het orakel sprak

ook over Tiresias, de blinde ziener ... Volgens de hogepriesteres kan hij mogelijk een antwoord geven op de vraag waar u naar zoeken moet.

Oedipus

... (*Ontwijkend op de laatste zin van Creon*) ik zal niet ophouden naar het zoeken van het raadsel, van het geheim, van het mysterie waar mijn land gegijzeld van is. Dan zal ik het oplossen zoals alleen een krachtig en onverschrokken koning van Thebe vermag. Het zwaard zal klieven door de lucht en het zoenoffer zal onwezenlijk zijn als ik de daders vind die mijn voorganger hebben vermoord ... Begeleid mij nu naar mijn vrouw die haar vier kinderen, die ook mijn kinderen zijn, heeft gebaard uit niets anders dan wat het resultaat is van hartstochtelijke aardse liefde.

Beiden af. Doek

Tweede bedrijf

Eerste scène

Het Paleis. Een ruim vertrek. Centraal een altaar. Daarrond en overal verspreid op het podium, pleisteren beelden van de 12 Olympische Goden (al dan niet in volgorde van rangorde). Wat achter het altaar, het beeld van Zeus. Koning Oedipus is in het gezelschap van zijn vrouw, koningin Iokaste die op een stoel zit en zich wat bezighoudt met handwerk. Ze heeft een prachtige chiton aan en haar haar is met enkele naalden (duidelijk zichtbaar) mooi in een dot gestoken. Oedipus heeft een beker wijn in de hand. Hij ijsbeert langzaam wat heen en weer.

Oedipus

... Lieve Iokaste, ik zie door het bos de bomen niet meer ... Hoe kan het zijn dat ik niet in staat ben om de details te zien die mij een oplossing kunnen bieden voor deze verschrikking, zodat Thebe bevrijd wordt van de afschuwelijk vloek?

Iokaste

... Oedipus, weet je het nu nog niet? Het zijn alleen de goden die de geheimen prijsgeven, omdat ze dat willen. Heb toch geduld. Je kan de goden niet zomaar dwingen je de helderheid te geven om door de duisterheid het licht te zien. Het antwoord, de oplossing zal je ontluiken zoals bij een halve hemelbol die plaats moet maken voor de meeste heldere volle maan. Ik ken jou, jouw daadkracht die de monsterachtige Sfinx de dieperik injoeg is legendarisch. Zo zal ook jouw antwoord zijn op de vragen waar het volk, jouw volk onder lijdt.

Oedipus

Iokaste, de pest zaait verderf en dood doorheen het land. Mensen kreunen van de pijn, lopen op vier benen omdat de zweepslagen het hen niet toelaat om zich op te richten. Zo alleen, met rechte rug kan de waarheid gezien worden ... Ik kan niet rusten. Iedere bank is mij te hard.

Iedere bedstee is mij te zacht. Mijn lichaam vraagt om rust, maar het vindt het niet. Alles in mij weegt 1000 kilo. Mijn gemoed is daar een veelvoud van ...

Iokaste

Oedipus, waarom zo'n zwaar gevoel? Jij bent koning, jij staat boven alles en iedereen. Alleen de goden staan nog hoger. Een wijs en machtig vorst kan het niet permitteren om het hoofd te laten hangen als daadkracht nodig is ... Het is net zoals je zegt Oedipus. Sta op, recht je rug, kijk de vloek in de ogen en je zult de waarheid zien.

Oedipus

Misschien ... Misschien wil ik waarheid niet zien.

Iokaste

(Lacht wat ongelukkig) ... dat bestaat niet. Koning Oedipus van Thebe die de waarheid niet wil weten. *(Schudt het hoofd)* zulk een onzin kan alleen maar een orakel voorspellen.

Oedipus

... Wat, wat wil je dan dat ik doe Iokaste? Dat ik de wereld afzoek? Dat ik rusteloos onder iedere steen kijk die ik tegenkom ... Er bevalt mij iets niet ... Een volledig onrustig gevoel. Een diepgewortelde angst voor de pijn die komen zal.

Iokaste

(Schudt opnieuw het hoofd. Medelijdend) ... Oedipus ... Oedipus. Waarom kan je nu niet gewoon aanvaarden dat je een koning bent? Je bent geliefd bij de bevolking, hetzelfde volk die zijn vorst wil zien handelen nu dat de ellende zo groot is.

Oedipus

... Het is niet ik die angstig ben Iokaste. Het is de erfenis om te weten dat ik getrouwd ben met de weduwe van koning Laios die mij bang maakt.

Iokaste

Maak ik je dan zo benauwd Oedipus?

Oedipus

Nee, jij niet. Het gaat mij over je voormalige man Iokaste die gedood is door 1000 handen ... De vermoorde echtgenoot van koningin Iokaste waar ik nu het bedstee mee deel. Diezelfde vrouw die nu de moeder is van mijn vier kinderen ... Het lot was koning Laios ongenadig en wierp mij dan zijn weduwe toe ... Ik heb daar niet om gevraagd Iokaste. Het was de Sfinx met zijn raadsel die mij in jouw richting duwde ... En nu krijg ik de opdracht om de oplossing te zoeken voor de moord op jouw man. Waarom ik Iokaste? ... Heb ik dan iets misdaan dat Thebe niet weten mag?

Iokaste

... Oedipus, ik vind dat het je te ver zoekt. Dat je iets probeert te vinden die er niet is. Ik geef toe, toen jij de Sfinx de afgrond in duwde was ik weduwe, een kersverse weduwe waarvan de akker nog vruchtbaar was. Het resultaat mag er zijn. Twee knappe sterke jongens en twee mooie meisjes die spoedig een prins zullen huwen. Ik heb gewacht om opnieuw te trouwen Oedipus, ondanks de vele vrijers die mij in die korte periode van weduwschap telkens opnieuw het hof maakten. Geen enkel van hen bekoorde mij ... Tot op het moment dat ik jou zag. Het volk van Thebe was blij door het verdwijnen van de Sfinx en boden jou de troon aan door mij te huwen. Iets waar ik volledig mee instemde omdat ik wist dat ik van jou de liefde zou krijgen waar ik zo naar verlangde. Je was mij vanaf het prille moment zo vertrouwd, zo bekend ... Soms ontmoet je iemand Oedipus waarvan je denkt, die persoon ken ik al heel lang, maar toch heb je die persoon nog nooit eerder ontmoet. Bij jou Oedipus was het misschien nog sterker. Het gevoel dat ik jou beter kende dan jij mij (*lacht*).

Oedipus

... Dat gegeven Iokaste, brengt geen oplossing voor de moord op koning Laios. De koning was vermoord en ik was toevallig in Thebe aanbeland om het raadsel op te lossen. Zo eenvoudig is het gegaan. De rest is geschiedenis.

Iokaste

... Als je het werkelijk zo diep zit Oedipus, waarom zoek je dan geen hulp? Raadpleeg het Orakel van Delphi. Apollo zal je zeker gunstig gezind zijn.

Oedipus

Volgens je broer Creon suggereerde het orakel om de hulp in te roepen van Tiresias.

Iokaste

Tiresias? Die man moet ik hier niet. Ik ben bang van die manvrouw Oedipus, dat weet je.

Oedipus

Daarom Iokaste dat ik hem er niet bij wil betrekken. (*Schouderophalend*) ... aan de andere kant. Als ik geen oplossing zie, dan rest er mij niet anders dan op hem een beroep te doen.

Iokaste

Oedipus, Tiresias is blind. Hoe zou hij je kunnen helpen? Mocht het niet zijn dat zijn dochter hem steeds begeleidt en voor hem zorgt, hij zou al lang voer geworden zijn voor de roofdieren.

Oedipus

Tiresias heeft door zijn blindheid de zienergave gekregen. Hij ziet dingen die andere mensen niet kunnen zien.

Iokaste

Ja, mocht hij Athena niet beloerd hebben terwijl ze aan het baden was, dan zou hij nog steeds zijn ogen gehad hebben om te kunnen kijken.

Oedipus

Ach, dat is een oud verhaal Iokaste. Net zoals hij gestraft zou zijn door Hera omdat hij eerlijk antwoordde op haar vraag wie het meest geniet van seks. De man of d... (*wordt onderbroken*).

Iokaste

De vrouw. Jaja, hij kan het natuurlijk weten, want hij is zowel man als vrouw of omgekeerd. Pfff, aan dat verhaal moet je niet veel geloof hechten. (*Wat kortaf*) hij is met blindheid geslagen omdat hij het niet kon laten om Athena te bekluren terwijl ze aan het baden was. Dat lijkt mij meer de waarheid. Tiresias is altijd een vies persoontje geweest. Ik vertrouw hem niet. Als vrouw moet je bij hem niet alleen zijn, als man trouwens ook niet.

Oedipus

In ieder geval, er zal niet anders opzitten dan hem naar Thebe te halen.

Iokaste

Ach Oedipus. Dat lijkt mij volledig zinloos. Waar is hij trouwens? In Thebe zeker niet en in de buursteden ook niet. Laat hem zijn waar hij is. Hij zit daar goed, ver van de mensen. Zijn ziensgave is meer een last dan een zegen. Hij jaagt iedereen de stuipen op het lijf met zijn geraaskal.

Oedipus

(*Kijkt vragend naar Iokaste*) Waarom zo'n bangheid voor een manvrouw die niet kan zien Iokaste? Hij is blind. Hij zal je aanwezigheid niet eens opmerken.

Iokaste

(*Begint boos te worden*) Dat zeg jij! In ieder geval, ik moet hem niet in mijn nabijheid. Ik blijf mij verzetten tegen zijn komst. Als jij er werkelijk op staat om hem te ontvangen dan zal dat zonder mij zijn. Doe dan wat je wil. Laat je dan overhalen door te zoeken naar een speld in een hooiberg. Naar een leugen die waarheid kan worden ... Waarom zou je iets moeten geloven als daardoor heel je leven zich in de afgrond dreigt te storten?

Oedipus

(*Afvragedend nadenkend gezicht*) ... ik begrijp je niet Iokaste. Praat alstublieft duidelijk tegen mij.

Iokaste

Je speelt met vuur Oedipus. Net zoals Prometheus ben je in staat om uit medelijden met de mensheid domme dingen te doen. (*Gaat naar hem toe*) bezin toch Oedipus, denk aan ons gezin ... Als er inderdaad een vloek op Thebe rust dat volgens het orakel alleen kan worden

opgelost door de 1000 handen te vinden die koning Laios hebben gedood, dan rest er jou niets anders dan een zoektocht te doen naar de eigenaars van die moordwapens.

Oedipus

(Verveeld) Iokaste, als Thebe geholpen kan worden door de moordenaars te vinden die koning Laios hebben afgeslacht, dan spreekt het vanzelf dat dit gedaan moet worden. *(Neemt afstand van Iokaste.)* ... Ik heb twee boden gevraagd om Tiresias te zoeken en naar hier te brengen. Inmiddels is mij bevestigd dat ze hem gevonden hebben. De blinde ziener kan hier elk ogenblik aankomen.

Iokaste

(Met teleurgesteld gezicht) ... Wat een diepe ontgoocheling waart er nu door mij heen Oedipus. *(Kust hem, gaat af.)*

Tweede scène

Tiresias komt geblinddoekt met zijn blindenstok tastend op. Het geluid van de stok vult het podium.

Tiresias

... *(Roept halfzacht)* koning Oedipus, waar bent u? Waarom hebt u mij verstoort in mijn rust?

Oedipus

Tiresias, u die over de gave beschikt van de zienerskunst, stop en luister naar wat ik u te vragen heb. Ik ben uw koning en ik heb het recht om iedere inwoner van Thebe te ontbieden op mijn paleis als ik dat wil.

Tiresias

Ik ben geen inwoner van Thebe. Ik ben niemands lijfeigene mocht u dit denken.

Oedipus

Zwijg Tiresias ... Mijn vrouw heeft mij gewaarschuwd voor wat een moeilijk man, een hermafrodit dat u bent. U bent door blindheid geslagen omdat u het verdiende. In ruil gaf Pallas Athena u de gunst om te kunnen kijken voorbij het gene wat gewone mensen zien. Wees dus niet aanmatigend in mijn bijzijn en luister wat ik u te zeggen heb.

Tiresias

...

Oedipus

U weet dat de pest het volk van Thebe geselt met de meest afschuwelijke ramspoed. Op Apollo's advies heb ik u laten ontbieden omdat mij duidelijk is geworden dat u licht in de duisternis kunt werpen over de verschrikkelijk moord op koning Laios. Lafhartig gedaan door

duizend handen. Mocht ik er twee van vinden, dan sla ik dat ongedierte dood met mijn harde stok zodat het volk van Thebe is bevrijd van het lot dat het dragen moet.

Tiresias

... De bestemming van Thebe ligt in uw twee handen koning Oedipus. Ik heb daar niets mee te maken. Ik zag onmiddellijk toen uw twee bedienden mij vroegen om met hen mee te gaan dat de vogels in de lucht de waarheid krijsten. De reden voor de ellende van Thebe ligt bij hun belangrijkste inwoner en niet bij de onderdanen ervan.

Oedipus

Wat is het dan Tiresias? Als u het toch zo duidelijk ziet, wat weerhoudt u er dan van om het mij te zeggen?

Tiresias

Omdat u... Ik zou graag naar huis willen gaan koning Oedipus. Laat uw knechten mij weer begeleiden naar de woonplaats waar ik nu al jaren vertoef.

Oedipus

... U wilt dus dat de stad lijdt? Ondragelijke pijn voor iedere Thebetaan, is dat het gene wat u hen toewent? Als u het niet voor mij wil doen, doe het dan het dan voor iedere moeder die huilt voor haar gestorven kind. Doe het dan voor iedere vader die zijn kind begraven moet.

Tiresias

Koning Oedipus, u die niet mocht geboren worden bent de oorzaak waarom Thebe zoveel lijden moet. Uw ouders hebben gesmeekt voor een erfgenaam. Uiteindelijk hebben de goden ermee ingestemd, maar niet zomaar ... In hun haat tegenover de mensen hebben de goden ook de bestemming bezegeld van de kersverse boorling. (*Luid*) u bent de reden koning Oedipus dat iedere Thebetaan sterven moet! ... Niemand anders dan u draagt deze verantwoordelijkheid.

Oedipus

(*Neemt zijn stok, gaat naar Tiresias.*) Waarom bent u zo koppig Tiresias? Moet ik u misschien slaan met mijn stok om uit uw mond de reden te horen waarom u weigert mij de waarheid te vertellen?

Tiresias

... Grote ellendeling! U bent uw koningschap onwaardig als u een oud man wil mishandelen om uw eigen ondergang te bewerkstelligen. De oplossing, koning Oedipus, ligt bij uzelf. U bent de reden waarom de akkers van Thebe overstroomd worden met het bloed van zijn onderdanen. Als een lichaam zijn eigen lichaam bevrucht dan ontstaat er een monster ... De goden hebben u deze gesel bespaart omdat u ziende blind bent ... De waarheid is dat Apollo u de oplossing doorgaf toen u geconfronteerd werd met de Sfinx zodat het levenslot dat ze voor u hadden voorzien bewaarheid zou worden ... En nu, na zovele jaren, zijn de brandnetels op

het veld zodanig gegroeid dat alleen nog de tactiek van de verschroeide aarde de oplossing kan bieden.

Oedipus

(Draait om Tiresias heen) mijn geduld raakt op Tiresias. U praat al even onduidelijk als duizend orakels, net zoals er zoveel handen waren die koning Laios laffelijk gedood hebben. Ik kan u het moeilijk maken. Ik kan u water en voeding onthouden. Ik kan u laten martelen, maar ik verkies dit niet te doen. Ik kan u zolang laten rechtstaan als ik wil, maar ik verkies dit niet te doen. *(Slaat onmiddellijk met zijn stok in de knieholten van Tiresias, waardoor de ziener pijnlijk op zijn knieën valt.)* Beter is, om op de knieën te zitten zodat ook een blinde ervaart dat hij in de aanwezigheid is van een vorst. Ik geef u dus nog een kans Tiresias om mij een palmtak aan te reiken zodat ik het volk van Thebe hoop kan bieden. *(Oedipus blijft langzaam om Tiresias heen draaien.)*

Tiresias

... Nooit zal ik het u zeggen koning Oedipus, omdat u een ondragelijke schande bent voor de mensheid. Sla mij nu zoveel met uw stok al u wilt. Ik zal u geen klaarheid schenken in uw eigen duisternis. U bent vervloekt door uw geboorte omdat de goden het zo gewild hebben ... *(Moeilijk)* er is misschien een mogelijkheid om het lijden van het volk van Thebe te doen verzachten.

Oedipus

Een oplossing hoor ik u graag verkondigen Tiresias. Zeg het mij dan, zodat ik kan handelen als een groot koning.

Tiresias

... De vogels hebben gelijk koning Oedipus ... Verlaat Thebe. Doe afstand van uw troon. Dool de wereld rond. Alleen, benader niemand, spreek niemand aan, bind u zeker niet aan een vrouw ... Misschien dat de goden realiseren welk spel ze hebben gespeeld, en wie weet, zijn ze u genadig. *(Uitdrukkelijk. Zijn hoofd half naar boven gericht)* neem uw lot in eigen handen, week u los van uw verleden en toekomst. Wees groots in uw daden koning Oedipus. Offer u op voor het volk van Thebe.

Oedipus

(Staat stil voor Tiresias) ... Waarom zou ik, koning van Thebe, afstand doen van de troon?

Tiresias

... U hebt twee zonen die u kunnen opvolgen. Zeker 1 van hen kan koning worden ... *(Hoofd naar beneden)* tenzij u verkiest om te blijven. Dan is de ellende voor uw erfgenamen niet te overzien.

Oedipus

(Begint weer om de ziener heen te draaien) ... Er komt een ongelukkig gevoel in mij op Tiresias dat ik vermoed dat aan uw lijf twee handen zitten die koning Laios hebben gedood.

Tiresias

U bent blind koning Oedipus. Waarom de waarheid niet erkennen die u lang geleden al is geopenbaard?

Oedipus

Welke waarheid!? Er is mij niets geopenbaard. Begrijpt u dat Tiresias. Ik ben koning geworden van Thebe omdat het zo moest zijn. Ik ben altijd een prinsenkint geweest, vraag dat maar aan mijn ouders.

Tiresias

(Schudt langzaam het hoofd, zucht zachtjes) ... u bent inderdaad een prinsenkint koning Oedipus, maar van wie?

Oedipus

(Staat stil voor Tiresias, opgewonden) van wie!? Van wie denkt u wel? Ik ben geboren in Korinthe. Ik ben het enige kind van koning Polybus en koning Periboea. De dag zal komen dat ik ook de kroon zal dragen van Korinthe.

Tiresias

Nee ... nee koning Oedipus. Dat zult u niet, en u weet zeer goed waarom.

Oedipus

(Verliest zijn geduld) wat weet u meer dan ik weet? Ik moet mij inhouden, of ik ransel u af met mijn harde stok. U tot moes slaan, zodat de volle grond het werk niet moet doen omdat te bereiken.

Tiresias

Als dat uw wil is koning Oedipus, dan zal ik mij daar niet tegen verzetten. Ik ben oud genoeg om te realiseren dat het licht in mijn hoofd plots kan ophouden te bestaan. Vergis u niet, ook een blinde leeft in het licht, maar dan in zijn hoofd ... U, koning Oedipus ontkent uw lotsbestemming dat u geopenbaard werd door het Orakel van Delphi. Hardnekkige ontkenning van de waarheid wordt op een duur waarheid van de ontkenning.

Oedipus

U praat moeilijk taal Tiresias, nog slechter dan wartaal, nog slechter dan een baby. Mijn vrouw praatte ook al zo verwarrend. De waarheid kan geen leugen worden of omgekeerd ... Ik vraag het u nu nog éénmaal. En sta recht als ik tegen u praat.

Tiresias zoekt zijn blindenstok – Oedipus schopt die hem toe – en staat moeilijk op. Hij wordt daarbij nauwkeurig geobserveerd door de koning.

(Gaat weer rond Tiresias heen) u beweert dus, dat ik zelf verantwoordelijk ben voor het lijden van Thebe. Dat er iets in mijn handelen ligt die het onheil kan doen stoppen. U wilt mij niet vertellen wat en hoe. U bent blijkbaar daarvoor te koppig en te trots om het mij te zeggen. En

wat nog meer is, u beweert dat mijn ouders niet mijn ouders zijn. Toch wel vreemd dat een man dat durft te beweren die sinds zijn puberjaren met blindheid geslagen is omdat hij Pallas Athena begluurde toen ze aan het baden was. Ik ga je iets vragen Tiresias. Heeft u mij, zonder uw blindheid, ooit gezien?

Tiresias

Nee koning Oedipus, dat heb ik niet. U was nog lang niet geboren toen mijn gezichtsvermogen verdween voor de wereld die in mijn ogen lag.

Oedipus

Goed, dan is dat al een duidelijkheid. Heb u ooit mijn ouders gezien? En begin nu niet over welke ouders.

Tiresias

(Twijfelt) ... Nee koning Oedipus, ik heb uw ouders nooit met mijn lichaamsogen gezien Ook Koning Laios en koningin Iokaste heb ik nooit met mijn ogen gezien.

Oedipus

Dat is niet het gene wat ik gevraagd heb ... We zijn dus beiden akkoord dat u mij, noch mijn ouders in levenden lijve hebt gezien.

Tiresias

Daar kan ik mee instemmen. Ik weet niet hoe dat u, of uw ouders eruitzien, als dat uw vraag is koning Oedipus.

Oedipus

U gaat vlugger dan ik Tiresias. We kunnen er dus van uitgaan dat koning Polybus en koningin Peribea mijn ouders zijn.

Tiresias

(Haalt ontkennend zijn schouders op) ... als u dat werkelijk wilt geloven, dan rest er mij geen enkele reden omdat te ontkennen.

Oedipus

(Staat stil voor de ziener) dan is het maar een kleine moeite om mij mee te helpen de waarheid te vinden doorheen het geboortekanaal. Vertel mij nu hoe ik volk van Thebe, mijn volk, kan verlossen van die vloek die de pest heet.

Terisas

De waarheid bent uzelf koning Oedipus. Diep in u weet u het. Maar u bent bang, bang zoals een klein vogeltje dat in de gesloten hand zit van een titaan.

Oedipus

U wilt mij dus niet helpen?

Tiresias

Nee, ik zal u niet helpen. Ik wil de toorn van de goden niet op mijn schouders halen. Wat ik u wel kan zeggen is dat ik de waarheid binnen in mij heb. Net zoals u dat hebt koning.

Oedipus

... Zou het kunnen dat Creon, mijn schoonbroer, er iets mee te maken heeft?

Tiresias

Ik zou niet weten wat prins Creon er mee te maken heeft koning.

Oedipus

Ik vertrouw hem niet Tiresias. Hij gaat ongevraagd naar Delphi en komt dan met het advies dat de goden u hebben aanbevolen om mij te helpen. Wat u dus niet wil doen.

Tiresias

Ik heb u al genoeg geholpen koning. U bent het begin van het onheil en het einde ervan. Verzamel al uw moed en handel als een groot vorst. Een koning die bezorgd is voor zijn onderdanen. Een monarch die het volk in zijn hart draagt. Nu handelt u uit eigenbelang, uit egoïsme omdat u weet dat u alles kunt verliezen. Ik heb u de richting getoond waar u naar moet zoeken. De beslissing is aan u. U hebt het onmogelijke gedaan om water en vuur te verzoenen. Daar bent u in geslaagd met de hulp van de goden. Het zijn dezelfde goden die nu genieten van het schouwspel dat u opvoert. Wij mensen moeten beseffen dat we op de aarde zijn om te ondervinden wat het betekent om mens te zijn. We moeten van jongs af onze driften leren beheersen. U hebt dat niet gedaan, integendeel ... Er zijn ons veel geboden opgedrongen die we moeten respecteren. 1 daarvan is dat we onze ouders niet zullen doden, noch oneerbaar zullen zijn. Opnieuw hebt u dat niet gedaan. Mijn advies aan u koning is zeer duidelijk. Doe onmiddellijk afstand van de troon, verlaat Thebe. Neem geen afscheid van uw vrouw, noch van uw kinderen, want zij zullen niet bij machte zijn om uw beslissing te begrijpen. Bind u zeker niet tot een andere vrouw als u het onheil definitief wilt verlaten. Dat is mijn advies aan u koning. Misschien kan door zo kordaat te handelen Thebe bevrijd worden van de vloek waar het nu onder kreunt. U staat bekend als een man met buitengewone daadkracht. Wel handel daarnaartoe. Neem de beslissing, zie de waarheid die diep in u verborgen zit en er is een oplossing mogelijk ... Nu zou ik graag hebben dat u mij laat gaan. Vraag aan de twee bedienden die mij naar hier hebben gebracht om mij terug te brengen naar de plaats waar ik gevonden ben. Laat mij teruggaan zodat ik de vogels opnieuw kan observeren die boven mij vliegen. De waarheid, koning, hebben ze mij getoond en allen wezen in uw richting. Meer heb ik u niet te zeggen ... Ik wacht op uw order, zodat ik mij kan terugtrekken.

Oedipus

... U hebt mij niet geholpen Tiresias. Integendeel, de twijfel in mij is nog groter dan voorheen. Uw verstand is aan het wegwijnen Tiresias. Met wat u allemaal zegt kan erop wijzen dat u weer kinds wordt. U durft te beweren dat ik mijn ouders niet eer en zelfs gedood heb. Zoals ik het nu weet leven zowel mijn vader en moeder en is er nooit iets oneervol gebeurd. Ik begin

medelijden met u te krijgen. U bent blind en begint nu zelfs seniel te worden. In welk stadium kan de geest van de mens toch verkeren? Scheer u weg Tiresias. Ga terug naar de plaats waar ze u gevonden hebben. Mijn twee knechten zullen u begeleiden.

Terisas gaat tastend met zijn blindenstok af. Weer het typisch geluid dat het podium opvult. Oedipus kijkt hem na en gaat daarna ook af.

Derde scène

Creon op met in zijn kielzog Oedipus

Creon

(Draait zich om) wat u beweert koning is volledig oneervol. U beweert dat ik de ziener Tiresias heb misbruikt om in mijn voordeel te spreken. Dat ik hem dingen in de mond zou hebben gelegd die u zouden schaden. Dat ik misbruik zou hebben gemaakt van zijn wankelende gezondheid. U gaat zelfs zover dat u rondvertelt dat de ziener zijn verstand aan het verliezen is, dat hij kinds aan het worden is. Niets van dat alles is waar. Het was het orakel, de Pythia, die aangaf om Tiresias te raadplegen. Ik heb oprecht gehandeld en het gene gedaan wat mij is aanbevolen ... Zelfs uw vrouw, mijn zus, twijfelt aan mijn loyaliteit ten opzichte van u. Dat alles koning, doet mij zeer veel pijn ... Dat de wijnvrienden mij nu mijden deert mij niet, ik mis hen niet, maar dat mijn vorst, koning Oedipus van Thebe, mij zo respectloos behandelt beroert de kleinste vezel in mijn lichaam. Daarom nu, dat ik in uw ogen kijk en met alle verzamelde moed zeer duidelijk tegen u zeg: niets van hetgeen u rondvertelt is op waarheid gebaseerd. Ik bied u mijn zwaard aan, zit op mijn knieën en laat het aan uw wil en genade over om mij te doden al u dit belooft. *(Gaat op zijn knieën zitten en biedt Oedipus zijn zwaard aan.)*

Oedipus

(Twijfelt, neemt het zwaard niet aan) sta recht zodat ik u recht in de ogen kan kijken als u tegen mij liegt. Het is niet de eerste maal prins Creon dat ik het gevoel heb dat u er een eigen agenda op nahoudt. Uit alles wat de mensen mij zeggen blijkt dat u mij niet nader staat. Integendeel, op eigen initiatief onderneemt u acties die mijn gezag in Thebe ondermijnt.

Creon

Wat u zegt koning is volledig onwaar. Ik begrijp niet wat in u gaande is om mij zo te behandelen. Ik ben inderdaad, zonder uw weten en goedkeuring, naar Delphi gegaan omdat de pijn van Thebe mij te machtig werd.

Oedipus

De pijn van Thebe is ook mijn pijn prins Creon. Ik ben Thebe en het volk zijn mijn armen en benen. Als u zich daar niet bij kunt neerleggen dan raad ik u aan om mijn stad te verlaten en ergens anders een onderkomen te vinden.

Creon

Waarom zou ik Thebe verlaten als alle goud ter wereld ontoereikend is omdat te bewerkstelligen?

Oedipus

Er zijn buiten Thebe zeer veel goudmijnen te vinden. Ik houd u niet tegen om daarnaartoe te gaan.

Creon

Hoor ik uit uw mond dat ik verbannen word, uw zwager?

Oedipus

Ik verban u helemaal niet. U verdrijft uzelf door lafhartige oppositie te voeren tegen mij.

Creon

Door die ene daad, omdat ik naar het orakel ben gegaan, om advies te vragen aan Apollo? ... Cru is zulk een bewering die niet gestoeid is op waarheid.

Oedipus

Wat is dan wel de waarheid prins Creon? U bent blijkbaar niet bij monde om het mij uit te leggen. U gebruikt liever een oude man om uw gramschap tegenover mij te uiten. Heb dan de moed en zeg het mij in het gezicht. Dat heb ik liever dan dat u gebruikt maakt van een blinde waarvan de seniliteit zijn intrede heeft gedaan.

Creon

... Die blinde, waarvan u insinueert dat de kindsheid bij hem is ingetreden, is mij persoonlijk aanbevolen door het Orakel van Delphi. Als u dit niet wilt geloven, ga dan zelf koning, naar Delphi.

Oedipus

Misschien dat ik dat wel doe prins Creon. Ik heb het lang geleden al eens gedaan. Wat ik mij echter afvraag... Ik zal het anders stellen. U bent de broer van mijn vrouw. Hoe goed hebt u haar man, koning Laios gekend?

Creon

Ik kende koning Laios net zoals ik u ken koning. Hij was mijn vorst, mijn gids en mijn leidraad doorheen het leven.

Oedipus

U hebt hem dus nooit nader gestaan?

Creon

Waarom zou dat koning? We dronken samen graag wat wijn en dan praatten we over de moeilijkheden van het leven. Er was een probleem met de opvolging. Er werd van alles

geprobeerd om te goden gunstig te stellen zodat er een prins geboren kon worden. Koning Laios was daar zeer veel mee bezig. Mijn zuster heeft niet de mooiste dagen gehad met mijn gestorven schoonbroer. Het was geen gemakkelijk man om mee samen te leven.

Oedipus

Sprak koningin Iokaste vaak over haar huwelijk met koning Laios?

Creon

Ik denk koning, niet meer en minder, dan broers en zusters erover praten.

Oedipus

Het is mij altijd opgevallen dat mijn vrouw u altijd wil beschermen. Ze heeft altijd een reden te vinden om uw handelen te verantwoorden, te rechtvaardigen. Deelt u misschien een geheim met haar?

Creon

Ik zou niet weten welk geheim koning. Er zijn geen verborgenheden te vinden in onze broer – zus relatie. De waarheid is dat ik altijd zeer loyaal ben geweest ten opzichte van mijn brutaal gestorven schoonbroer en zuster. Er was niets in mij om hun huwelijk te verstoren.

Oedipus

Ik kan mij voorstellen dat de drang om een erfgenaam hen soms te veel werd ... Er is dus nooit een kind geweest van hen beiden?

Creon

Zo waar ik hier voor u sta ben ik daar niet van op de hoogte. Het voormalige koninklijk paar is altijd kinderloos gebleven. Dat heeft het leven van hen zeer bezwaard. Soms verdwenen ze samen voor weken of maanden. Dan liet het koning Laios het dagelijks bestuur over aan zijn getrouwen en mocht ik in zijn naam de waardigheid waarnemen.

Oedipus

Hoe voelt dat aan, om voor een periode koning te mogen zijn? Ik kan mij voorstellen dat u bij terugkomst van het koninklijk paar met grote tegenzin weer uw positie moest weten te vinden.

Creon

Ik heb altijd naar de richtlijnen gehandeld die koning Laios had uitgevaardigd. Er was geen haar op mijn hoofd die eraan dacht om zelf koning te willen zijn.

Oedipus

Dat zegt men wel vaker als men een tijdje aan de macht geweest is. Niets is echter minder waar prins Creon. Eenmaal de nectar geproefd is het zo moeilijk om het niet opnieuw te willen ervaren. Een goed koning weet dat en laat zijn ondergeschikten nooit langer dan enkele jaren deel uitmaken van het hoogste echelon. Wat ben je met staatslieden die zichzelf privileges beginnen toe-eigen die alleen de vorst toekomen? Daarom zeg ik u zeer duidelijk

prins Creon. Hoge ambtenaren, militairen en dienaren van het volk mogen maar een termijn van enkele jaren deel uitmaken van het bestuursapparaat.

Creon

Ik voel mij totaal niet aangesproken door uw opmerking koning.

Oedipus

Dan is dat goed voor u. U zei daarjuist dat het koninklijk paar soms voor vele maanden weg was. Zou u weten waarom ze dat deden?

Creon

Er werd rondverteld dat het te maken had met de zwangerschappen van de koningin. Dat koningin Iokaste in alle rust haar vrucht wilde dragen. Er is wel een periode geweest waarbij ze bijna de volledige draagtijd afwezig was.

Oedipus

Dat is het eerste waar ik van hoor. Zulke dingen zegt mijn vrouw niet tegen mij. Was er een reden om haar zwangerschap misschien te verbergen? ... Onze vier kinderen, uw neefjes en nichtjes prins Creon, zijn in Thebe ter wereld gekomen. Iedere onderdaan van mij heeft de vreugde mogen ervaren van de zwangerschap en de geboorte. Vreemd is om te horen uit uw mond dat koning Laios en koning Iokaste het volk niet getuige lieten zijn van dit vreugdevol levensproces.

Creon

(Schudt zijn hoofd ontkennend) Ik kan u daar geen antwoord op geven koning. Mijn zuster heeft mij daar nooit over gesproken. Wat ik wel weet is dat na die lange periode van afwezigheid bij terugkomst hun huwelijk niet veel meer voorstelde.

Oedipus

U was dus blijkbaar toch op de hoogte van hun huwelijksleven?

Creon

Niet meer dan de andere onderdanen van Thebe koning. Er waren de geruchten van het liederlijk leven van koning Laios en ook mijn zuster had naar verluid haar favorieten.

Oedipus

Wel wel wel. Wat is toch fijn praten met u. Er wordt mij iets geopenbaard dat blijkbaar niet geweten mag zijn. Heb u nog van die wetenswaardigheden prins Creon?

Creon

In het geheel niet koning. Er wordt zoveel gezegd over koningen en koninginnen. In weinig praat zit maar waarheid.

Oedipus

Nog een vraag, nu dat we toch bezig zijn. Hoelang zou het geleden zijn dat koning Laios en koningin Iokaste voor maanden verdween? U zou dat moeten weten aangezien u dan voor die lange periode het gezag waarnam. Dat is iets wat men niet vlug vergeet.

Creon

Een jaartal is moeilijk te geven koning. Er zijn zeer veel oogsten voorbijgegaan sinds die lange afwezigheid van het koninklijk paar. Wat ik wel weet is dat er in die periode een excellente wijnproductie was. Werkelijk van uitzonderlijke klasse. De goden waren blijkbaar goed gestemd toen ze ons het druivennat gaven. (*Licht moeizaam.*)

Oedipus

Als u de verrukkelijke wijn zo goed herinnert prins Creon, dan moet het toch voor u ook mogelijk kunnen zijn om mij te duiden van wanneer dat allerbest wijnjaar dateert?

Creon

Met de beste wil koning ... ik kan het u niet zeggen. Ik vermoed dat uw leeftijd een richtlijn zou kunnen zijn. In ieder geval, de lange afwezigheid van het koninklijk paar bleef ook niet onopgemerkt voor de ziener Tiresias. Hij kwam regelmatig op de agora iedereen waarschuwen voor het grote onheil dat de goden aan het bedisselen waren.

Oedipus

U bedoelt dat die manvrouw toen al iedereen de stuipen op het lijf joeg. Nu begrijp ik waarom koningin Iokaste die persoon liever kwijt dan rijk is ... Laten we teruggaan naar de vraag waarom u het besluit nam om buiten mijn weten naar Delphi te gaan.

Creon

Ik denk koning dat ik die vraag al beantwoord heb. Mijn motivatie was en is het leed van Thebe. Ik heb geen hart van steen mocht u dit denken.

Oedipus

U hebt geen hart van steen en toch beitelst u mijn gezag weg bij het volk van Thebe ... Ik vertrouw u niet prins Creon. Het is mij al meer opgevallen dat u de troon nastreeft. U bekijkt mijn twee zonen als hinderpalen in het verwezenlijken van uw ambitie.

Creon

(*Nadrukkelijk*) dat is het geheel onjuist koning! Mijn opdracht is u en mijn neefjes te dienen. Mocht u iets overkomen dan sta ik gerant dat 1 van u zonen uw grootheid zullen opvolgen.

Oedipus

Één van mijn zonen zegt u. Wilt u dan rechter, en misschien ook partij zijn? Waarom huwt u niet 1 van mijn twee dochters, zodat u mijn troon kunt bezwangeren? Perversiteit zal u waarschijnlijk niet vreemd zijn.

Creon

(Boos) u bent vervloekt koning. Uit alles wat u nu zegt blijkt een groot wantrouwen die een groot en machtig vorst onwaardig is.

Oedipus

(Doet plotseling een vlugge handeling waarbij zijn ene hand de nek vasthoudt van Creon en waar de andere hand een mes aandrukt die diep onder de kin duwt van de prins. Een streepje bloed komt tevoorschijn.) ... is er een reden prins Creon, waarom ik u nu niet onmiddellijk de keel zou oversnijden? *(Creon kan niet antwoorden.)* Waar was u toen koning Laios zo laffelijk werd vermoord? Op de boemel met uw wijnvrienden? Of was u de koning ergens aan het opwachten om hem te doden met duizend handen? *(Laat Creon los, waarbij de prins op de grond valt die onmiddellijk met zijn handen zijn hals vasthoudt. Een gorgelend geluid is hoorbaar ... Oedipus kijkt hoofdschuddend naar hem.)* U overdrijft prins Creon. Ik heb u niet aangeraakt.

Creon

(Laat zijn hals los, die onder het bloed zit. Ook zijn beide handen zitten onder het bloed. Hij veegt het bloed aan zijn chiton.) Als u mij wilt doden koning, doe het dan onmiddellijk. Wacht niet in uw handelen, maar doe het nu! En kordaat; Verban mij zeker niet, want voor uw dood wil ik niet verantwoordelijk zijn. U bent een ongelukkige, koning Oedipus. In u reizen metershoge contradicties in het rond. Ze doen een eindeloze paringsdans zonder schijnbare uitkomst. Ik vrees u koning, omdat ik voel dat u in de ban bent van een goddelijk spel. U bent een gevaar voor de maatschappij, uw gezin en vooral, voor uzelf ... Waarom heeft een mens zijn ogen als hij niet zien wil? Verzet u niet tegen uw lotsbeschikking koning, maar aanvaard het gene wat in uw handpalm staat geschreven.

Oedipus

Bespaar mij uw wichelarij prins Creon. Vertel mij liever of er nog mensen in leven zijn die de langdurige afwezigheid van koning Laios en koningin Iokaste hebben meegemaakt. Waren er geen bedienden, knechten bij hen aanwezig toen ze zo aanhoudend onvindbaar waren?

Creon

Dat waren er zeker. Allen nauwkeurig geselecteerd op hun trouwheid aan hun vorst. De meeste van hen zijn van families die al generaties dienen aan het hof. Van die mensen zult u niet wijzer worden koning. Hun mond is toegenaaid met ijzeren draad wat betreft het voormalige koninklijk paar.

Oedipus

Dan is het onze opdracht prins Creon om het mes tussen die lippen te krijgen en de draden met de grootste kracht los te rukken.

Creon

Waarom hebt u toch zoveel interesse in een ver verleden? U bent een kind van Korinthe, enig kind van koning Polybus en koningin Periboea. Misschien zult u vroeger dan u denkt ook de

koningstitel krijgen die u bij geboorte is voorbestemd. Thebe en Korinthe. U hebt twee zonen. Een mooiere oplossing kan er niet zijn.

Oedipus

... Hetgeen wat u zegt prins Creon zal niet gebeuren. Ik kan niet huwen met het bloed van waar ik uitkom.

Creon

... U praat al even verward als de Pythia. Al even chaotisch als de ziener Tiresias ... Als u mij niet toelaat om u te helpen, vraag het dan aan mijn zuster, uw echtgenoot om in de duisterheid het licht te zijn waar u zo op zoek naar bent.

Koningin Iokaste op

Vierde scène

Iokaste

Waarom zo'n heftig kabaal dat mijn middagslaap verstoort? (*Kijkt hen beiden aan*) zie ze hier nu beiden staan. Mijn man, mijn koning en mijn broer Creon waarvan de hals bebloed is zoals een vers geslacht schaap. Waarom staat u beiden toch zo tegenover elkaar? Sinds mijn huwelijk, waarvan het resultaat is, vier prachtige kinderen, is er altijd wedijver, concurrentie geweest tussen u beiden. Waarom? (*Schudt het hoofd*) ... Is er misschien iets in het verleden gebeurd dat ik niet weten mag? (*Kijkt hen opnieuw beiden aan.*) Wel, dan is het nu tijd om die ontgane periode naar boven te halen en klaarheid te brengen in het geheel zodat het duel tussen een koning en een prins geen reden meer heeft tot bestaan.

Creon

Het is uw man, zuster die mij volledig wantrouwt. En dat nog sterker dan voorheen. Sinds het begin van zijn koningschap was er die gedachte in zijn hoofd, dat ik, uw broer, hem naar het leven zou staan.

Iokaste

Wat een onzin hoor ik u verkondigen broer. U die altijd loyaal aan de troon bent geweest. Hebt u misschien te veel genoten van de wijn die zo graag zijn weg vindt doorheen uw mond?

Creon

De goden zijn mijn getuige dat de Dionysosdrang al enkele dagen in mij ontbreekt. Het is mijn bezorgdheid die mij tot handelen zet. Uw man, koning Oedipus, neemt mij dat kwalijk.

Oedipus

U handelt ongevraagd prins Creon. U neemt het heft in eigen handen. Ondernijmt mijn gezag. Springt over mij heen. Waarom zou ik dit moeten tolereren? ... (*Tegen Iokaste*) mocht uw broer de moed hebben om werkelijk datgene luidop te zeggen wat hem al vele jaren beroert

dan komen we aan het begin van de oplossing, van de geboorte van het kind dat zichzelf al veel te lang in de moederschoot gevangenhoudt.

Iokaste

Is dat werkelijk zo broer?

Creon

Ik zou niet weten wat de koning bedoelt zuster.

Oedipus

(Luidop) dan zeg ik het u prins Creon! Uw wilt het koningschap! U wilt zitten op de troon die mij toebehoort. Nu al, bent u bezig om een wig te zaaien tussen mijn kinderen. Vooral tussen mijn beide jongens wakkert u het vuur van concurrentie aan. U denkt aan de opvolging terwijl ik nog in leven ben. Dat is wat ik in u verfoei. Wat wilt u van mij? Dat ik troonafstand doe, dat ik mij terugtrek in de bergen en ronddool naar nergens toe? Niets van dit zal gebeuren zolang ik het zwaard machtig ben.

Iokaste

Ssst ... waarom bent u beiden zo heftig? Het volk van Thebe heeft u beiden nu meer dan nodig. De pest slaat verschrikkelijk toe. Het is nu dat we handelen moeten.

Creon

Ik bied u mijn hulp zuster. Aan uw man zweer ik mijn trouw *(zit op 1 knie. Kijkt Oedipus aan)* samen kunnen we de vloek doorstaan koning.

Oedipus

U zweert mij trouw, en toch hebt u niet kunnen nalaten om de ziener Tiresias onwaarheden in de mond te leggen.

Iokaste

Tiresias ... Oedipus, die manvrouw is altijd een verkondiger geweest van onheil. Ik heb u zo gevraagd om hem niet te laten ontbieden in ons paleis, en toch heeft u het gedaan. Het is in het geheel onverstandig om deze blinde op zijn woord te geloven terwijl hij eender wat zegt als het in zijn voordeel is.

Oedipus

Zeer juist Iokaste! *(Gaat naar haar toe en kust haar.)* Gelukkig dat het bloed dat door uw moederlijk lichaam stroomt niet even giftig is als dat van uw broer. *(Kust haar opnieuw. Keert zich weg van Iokaste)* Tiresias gaf mij het advies om onmiddellijk troonsafstand te doen en mij terug te trekken naar naamloze bergen en wouden, en zelfs dat ik mij zeker niet meer mag binden aan een vrouw ... Daar bleef het niet bij, hij zei nog meer. Hij beweerde dat ik de schuldige ben van het onheil in Thebe en dat ik de waarheid ervan in mij draag. Dat ik het weet ... Hij twijfelde zelfs of dat ik het kind ben van mijn ouders.

Iokaste

(Gaat naar hem toe, neemt hem innig vast langs zijn rug) wat een verschrikking, wat een vertwijfeling kan die oude ziener toch veroorzaken. U moet mij beloven Oedipus dat u die manvrouw nooit meer op het paleis ontbiedt.

Oedipus

(Doet zich van Iokaste los) nee Iokaste. Niet alles wat die hermafrodiet zegt kan op onwaarheden gestoeid zijn. Ik voelde mij zo zenuwachtig, zo radeloos toen ik hem aanhoorde. *(Plotseling, heftig. Neemt een zwaard en stormt op Creon af.)* Wat ik wel weet! Is dat deze verachtelijke schorpioen mij wil steken met zijn staart!

Creon is volledig verschrikt en valt achteruitgaande. Het zwaard klieft door de lucht ...

Iokaste

(Geschrokken, loopt naar haar man en broer. Zit op haar knieën) Neeeeeeee! Bij de goden Oedipus, neeeeeee. Bezin je Oedipus. Doe het voor mij, doe het voor de kinderen, doe het voor Thebe ... Doe het voor je ouders, je oude moeder in Korinthe, maar dood Creon niet. Samen, jij en ik, wij gaan het noodlot in de ogen kijken en er ons naar richten. Laat mijn broer gaan en tijd zal tot verzoening leiden.

Oedipus

(Gooit het zwaard weg. Neemt afstand) verdwijn prins Creon en maak dat ik u in de eerstkomende tijd niet meer terug zie.

Creon af.

Vijfde scène

Iokaste

Wat was er nu Oedipus? Waarom ben je de laatste tijd zo rusteloos? Laat mij je toch helpen. Ik ben de moeder van je vier kinderen. Antigone zei het mij deze middag nog 'Wat is er gaande met papa? Hij glimlacht niet meer, zijn ogen kijken naar mij met diepe ernst. Ik lach hem toe maar krijg als antwoord een expressie loos gelaat. Doe ik dan misschien iets verkeerd? Houdt hij niet meer van mij?'

Oedipus

Laat mijn oogappel daarbuiten Iokaste. Ze is mij dierbaarder dan alle goud, de edelste diamant. Ze is te waarachtig en te mooi om betrokken te worden in het onheil dat ik in mij draag. Als er 1 persoon is die zou opkomen voor gerechtigdheid en eer dan is het Antigone. Haar onrechtvaardigheidsgevoel is een geschenk van de goden. Ze is geboren om tegen te werken.

Iokaste

(Lacht) dat is inderdaad je dochter Oedipus. Ze is altijd liever bij jou geweest dan bij mij. Laat mij je nu helpen. Waarom heb je toch zo'n probleem met mijn broer?

Oedipus

Hij is niet te vertrouwen Iokaste. Hij is een intrigant van het eerste uur. Al sinds het begin van ons huwelijk gunt hij ons geen geluk. Telkens opnieuw moet ik hem op zijn positie wijzen. Het is ik die het raadsel van de Sfinx heb opgelost, niet hij.

Iokaste

Wat zo moest zijn. Het volk was zodanig van blijdschap vervuld dat ze je mij als man aanboden. Door koning Laios droeg ik de volmacht van het koningschap in mij. Daardoor kon je koning van Thebe worden. Het zou een vervloeking van de goden uitgelokt hebben mocht ik gehuwd zijn met mijn broer. Zoiets kan niet bestaan Oedipus. Welke kinderen zou het resultaat daarvan zijn? Als je bloed met eigen bloed vermengd kan er moeilijk nieuw bloed ontstaan.

Oedipus

... Iokaste, dat is het laatste waar ik aan denken zou. Wat mij vooral grote zorgen baart en rusteloos maakt is mijn drang om te willen weten wie koning Laios heeft vermoord.

Iokaste

Ach *(kust hem)*. Laat het toch los ... Wat heeft het voor een zin om daar blijvend aan te denken? Het is ook al zo lang geleden. Laat de doden waar ze zijn. Het is verkeerd om hen telkens opnieuw voor de geest te halen.

Oedipus

(Keert zich af) de koning van Thebe is beestachtig afgeslacht. Het speelt geen rol Iokaste dat het zolang geleden is. Een moord blijft een moord. Het is beter om de volledige waarheid te verkrijgen over de omstandigheden. Misschien dat jij of jouw broer dat minder bezighoudt, maar in ieder geval, Ik zou het toch graag willen weten ... Prins Creon is niet te vertrouwen. Misschien het orakel wel.

Iokaste

(Gaat naar hem toe) zelfs orakels hebben het vaak fout Oedipus. Moet ik je vertellen wat koning Laios ooit is voorspeld door het vraagbaken van Delphi?

Oedipus

Als dat klaarheid brengt, moet dat gebeuren.

Iokaste

(Gaat neerzitten) luister ... Het was Apollo zelf die mijn man het advies had gegeven om voorzorgen te nemen bij een geboorte van een kind waar we beiden zolang naar uitgekeken hadden. Ik werd zwanger en kon het kind de volledige maandcyclussen dragen. Hij kind werd

geboren in de plaats waar we veel verbleven. Apollo had Laios de raad gegeven om ons terug trekken waar er rust en stilte heerst. We trokken naar die oase toe met een zeer beperkte hofhouding. Strikt de mensen op wie we konden rekenen. Zo gebeurde het dat er een jongen werd geboren. Het was een moeilijk bevalling waar ik en mijn zoon bijna inbleven. Ik was zo verheugd dat ik alle pijn en lijden onmiddellijk vergat. Ik huilde van blijdschap ... (*Staat op. Verschrikt gezicht*) maar o zo erg was mijn droefenis opnieuw toen ik herinnerd werd aan wat Apollo enkele dagen voordien aan mijn gedode man had voorspeld. Echt afschuwelijk om dat smeulend vuur weer te moeten oprakelen.

Oedipus

(*Gaat naar haar toe, omhelst haar.*) Het is beter om de geboorte van de waarheid te laten doorgaan Iokaste. Het is door deze pijn dat je een verlossing kan bekomen van de droefheid die je al zolang meedraagt.

Iokaste

Het is werkelijk afschuwelijk. Laios zou vermoord worden door de hand van zijn zoon. (*Oedipus reageert verschrikt.*) Ik kon het niet geloven en vroeg mijn man waar dat dan zou gebeuren? Niet in Thebe zou hij sterven zei Apollo. Maar ver weg daarbuiten, bij een driesprong veel later. Het kruispunt van drie wegen. 1 ervan leidt naar Delphi. De ander komt van bij ons en de derde gaat naar Dualia. Helaas is koning Laios ook gestorven op een driesprong waar hij voorbijkwam om advies te vragen aan het Orakel van Dephi.

Oedipus

(*Kijkt haar verbouwereerd aan*) ... wat afschuwelijk omdat te moeten horen Iokaste. Dat is verschrikkelijk, dat hij, op weg zijnde naar Apollo dat noodlot dragen moest. Door 1000 handen. De lafbekken. Als ik die onmensen onder mijn zwaard krijg is hun gebeente verbrijzeld en liggen hun ingewanden op de grond. Zo krachtdadig zal ik optreden.

Iokaste

Maar Oedipus ... Apollo was verkeerd. Hij is niet gestorven door zijn zoon, maar door rovers. Het lot is niet uitgekomen. Niet alles wat de Pythia voorspeld komt uit.

Oedipus

Tart de goden niet vrouw. Wij zijn niet opgewassen tegen hun macht ... Kan jij bewijzen dat koning Laios niet is gedood door zijn zoon?

Iokaste

... (*Zeer diep bedroeft*) o vraag mij dat niet Oedipus ... Opnieuw voel ik de pijn opkomen die al zolang in mij versluiert ligt. Vraag mij niet om het je vertellen Oedipus ... Ik heb toen een kind verloren Oedipus dat ik nooit meer heb terug gezien.

Oedipus

... (*Omhelst haar weer*) Iokaste, je moet sterk zijn en mij je laten meehelpen met het bevrijden van deze pijn. We hebben samen vier kinderen. Ooit gaan zij ook vragen stellen hoe dat

koning Laios gestorven is. Hebben vooral onze jongens, als troonopvolgers, daar geen recht toe?

Iokaste

... Jij weet niet wat het is Oedipus om een kind te moeten verliezen waarna je zolang naar uitgekeken hebt ... Ik heb werkelijk alles gedaan om het kind in leven te laten ... Kort na de bevalling is het verslonden door roofdieren.

Oedipus

... Waren er dan zulke beesten in het oord waar jullie verblijven?

Iokaste

(Begint te huilen. Gaat weer zitten) ... nee Oedipus. In de oase waar we verbleven waren er geen leeuwen of andere wilde dieren ... Ik heb werkelijk Laios moeten overhalen om het kind niet te doden. Vastbesloten als hij was hield hij het kind met 1 beentje de lucht in ... Dan dat mes dat hij vastgeklemd in zijn hand door de lucht liet klieven ... De beelden staan gegrift in mijn hele bestaan ... Juist op tijd heb ik de koning kunnen tegenhouden. Ik smeekte hem om het niet te doden ... Toen had ik een inval om mijn eigen zoon misschien nog enkele dagen in leven te houden ... Ik stelde Laios voor om het kind achter te laten in de bergen ... Met de innige hoop dat het kind op wonderbaarlijk wijze de gruwel misschien zou overleven. Daar was hij niet over te spreken. Dat wou hij zeker niet doen. Hij briede als een leeuw dat het kind misschien zou wegkruipen en overleven om later alsnog zijn eigen vader te doden. Weer dat mes de lucht in ... Dan kreeg ik in opperste nood de ingeving om het kind de pezen in de voetjes te laten doorsnijden en het vastgebonden aan bomen in de bergen achter te laten ... Weer opnieuw had ik de hoop opgevat dat het misschien toch zou overleven ... Het mocht niet zijn ... Mijn diepste wens was om mijn eerste kind opnieuw te zien in Thebe. Wat nooit gebeurd is ... Het kind kon de ruwheid van de natuur onmogelijk overleven zonder menselijke hulp ... Misschien waren er de goden die het kind gewillig zouden zijn, maar dat durfde ik niet uit te spreken tegen Laios. Dan had hij het zeker gedood ... Een knecht van ons, die ons altijd zeer trouw is geweest kreeg de opdracht om de boreling weg te brengen en, vastgebonden, daar achter te laten aan drie sterke bomen zodat het kind zeker niet zou kunnen wegkruipen ... Enkele dagen later was de dienstknecht terug met een melding dat mijn hart nog altijd genadeloos bezeert ... Hij had de pasgeborene ruw vastgebonden aan reusachtige stammen. Hij is nog een tijdje bleven kijken om te zien en te horen hoe dat de baby hilde ... Zijn loyaliteit aan koning Laios was te groot om de bevelen van zijn vorst niet in uitvoering te brengen ... Zo afschuwelijk is mijn vertelling over mijn eerste boorling ... Ik heb het kind nooit meer terug gezien ...

Oedipus

... *(Gaat naar Iokaste. Doet haar opstaan. Omhelst zijn vrouw)* Iokaste, hoe bedroefd is jouw verhaal om deze verschrikking te moeten aanhoren. Wees echter zeker dat je juist hebt gehandeld ... De goden mogen niet getart worden in het lot dat ons allen is toebedeeld.

Iokaste

(Terneergeslagen)... het lot dat ik zelf in mijn armen had, heb ik afgestaan, vastgebonden aan drie bomen, diep in de bergen ...

Oedipus

... Er was geen andere oplossing. Het kind is niet gedood door een ouderhand, maar achtergelaten bij (de) wilde dieren. Het was de enige juiste beslissing om de hand van de zoon niet de kans te geven zijn vader te doden ... Jouw vaders knecht heeft gedaan wat hem is opgedragen. Trouw is van de grootse waarde in een land waar de vorst de moeilijke taak heeft om de juiste beslissingen te nemen. Daadkracht is een koningsgave. Niet twijfelen, maar doen wat het volk van je verwacht. Dat kenmerkt een groot monarch.

Iokaste

... Oedipus ... Sta mij toe om daar niet mee akkoord te zijn. Een ouder brengt zijn kind niet in nood. De goden, die doen dat wel. Maar wij zijn mensen, we hebben een geweten. We voelen ons betrokken bij onze kinderen. Kijk maar hoe dat onze zonen nu al ruzie maken over de troon.

Oedipus

(Boos, keert zich af) ... Hoe onbeschaamd is het dat zij nu al redetwisten over de vraag van opvolging. Ik ben niet ziek, noch oud ... Ik vermoed dat het je broer is die het dispuut aanwakkert.

Iokaste

... Oedipus, laat Creon toch zijn. Hij is gewoon bezorgd om het land waar hij ook in woont. Net zoals jij en ik. Waarom had hij niet het recht om naar Delphi te gaan? Hij is mijn broer.

Oedipus

(Nog steeds afgekeerd) ... Je gaf enkele ogenblikken geleden aan dat koning Laios op een driesprong vermoord is Hoe verzwaart dat mijn hart ... *(Draait zich om)* ben je absoluut zeker dat de vorst op die plaats gedood is?

Iokaste

Waarom zou ik twijfelen aan het gene wat ze mij verteld hebben?

Oedipus

Wel, vertel het mij dan ook nog eens. Waar is de koning gedood?

Iokaste

Net op dezelfde plaats dat ik daarjuist aangaf. Op een driesprong. Op het kruispunt naar Delphi en Daulia. Ik zeg zelfs meer, het land waar het op ligt heeft de naam van Fokis.

Oedipus

... Nog meer is hopeloos mijn hart ... Zeg mij dan vrouw, hoelang dat het geleden is dat deze verschrikking gebeurd is?

Iokaste

Ach Oedipus, ik hou dat niet bij. Heb ik niet reeds eerder aangegeven dat ik jou kort daarna – wat maakt een jaar of twee uit in een mensenleven – tot mijn man heb gekozen? Herinner je de verschrikkelijk Sfinx, met zijn raadsel over die vele benen.

Oedipus

(Volledig terneergeslagen) ... Och, Iokaste ... Je weet niet wat je mij aandoet ... De twijfel stormt door mijn lichaam met het aanhoren van deze tragedie ... Niemand eerder ooit geboren wordt zo gemarteld als ik ... Welk een afschuwelijk levenslot hebben de goden mij toebedeelt ...

Iokaste

Oedipus, stop daar nu mee ... Wat heeft het voor zin om een ellendige oude geschiedenis telkens opnieuw op te rakelen?

Oedipus

(Boos) omdat de goden daar plezier inscheppen Iokaste! Hun macht is vele malen groter dan dit van de krachtigste koning ooit geboren. En dat ben ik Iokaste! Hoe sterk voel ik weer de kracht in mijn handen toenemen dat zich in duizend klauwen manifesteert.

Iokaste

(Medelijdend. Gaat naar hem toe) arme arme koning Oedipus. Waarom, mijn man, is jouw geest zo getormenteerd?

Oedipus

... Atwoord nu, mijn vrouw, hoe dat koning Laios eruitzag. Hoe groot hij was? Of hij dik of dun was? Of hij kaalhoofdig was, of hij nog een haarbos had?

Iokaste

... Wat een zinloze vragen stel je mij wel Oedipus. Ik heb jou gekozen omdat jij een grote overeenkomst had van de jonge machtige vorst Laios op wie ik ooit stapelverliefd op was ... Er wordt rondvertelt dat een meisje een echtgenoot zoekt die een gelijkenis vertoont met haar vader, zodat zij vertrouwd is met wat zij kan verwachten bij een huwelijk. Bij jou had ik dat nog meer dan bij Laios ... kijk maar eens hoe dat jouw oogappel Antigone aan jou hangt.

Oedipus

(Zeer boos, neemt vliegensvlug zijn zwaard in de hand.) Zwijg vrouw! Praat niet over het kind dat mij het dierbaarste is. Wee wie het waagt om haar maar één haar te krenken. Geen duizend zwaarden zullen sterk genoeg zijn om mijn ene hand met de kracht van duizend handen te beslechten ... *(Kalmer)* hou dus op Iokaste om haar naam in mijn bijzijn zo te benoemen.

Iokaste

(Hevig geschrokken) ... Je bevreesd mij Oedipus ... Hoe heb ik de kracht die in je zit nu zo goed gevoeld. Het zijn de goden die hier getuige van zijn.

Oedipus

(Gooit zijn zwaard weg) ... jij hebt niets te vrezen Iokaste. De schuld ligt volledig in het lot dat ik dragen moet ... Ik heb nog 1 vraag vrouw. Toen koning Laios sterf op weg naar Delphi was hij niet alleen. Wie was er met hem mee?

Iokaste

... Zoals gewoonlijk Oedipus. Geen escort van vele paarden, maar gewoon enkele trouwe hovelingen.

Oedipus

... 1 van hen heeft je dus gemeld dat de vorst Laios dood is. Vermoord door een tempeest van duizend handen.

Iokaste

Ja dat is zo. Zijn ogen stonden vol doodangst toen hij mij de gruwelijke tijding melde.

Oedipus

... Wie is die man? Leeft hij nog?

Iokaste

... Ik zou niet weten waarom hij niet meer zou leven?

Oedipus

Waarom heb ik hem dan nooit ontmoet? Is hij nog in onze hofhouding?

Iokaste

Nee, dat is hij allang niet meer. Hij woont nu, waar ik van uitga, in de bergen waar hij de graasdieren hoedt die bij ons horen.

Oedipus

Daarom dat ik hem dus nooit ontmoet heb. Waarschijnlijk heeft de dood van koning Laios hem sterk aangegrepen.

Iokaste

Dat heeft hem zeker ... Maar ik denk Oedipus, dat je hem wel ontmoet hebt. Ik denk éénmaal.

Oedipus

(Verbaast) o ja? ... En waar zou dat dan geweest moeten zijn? Als deze hoveling het hof heeft verlaten toen koning Laios met grote bruthed stierf. Hoe kan ik hem dan ooit ontmoet hebben?

Iokaste

Je vergist je Oedipus. Toen ik jou voor de eerste keer zag, wat mij zo vertrouwelijk leek, was hij ook aanwezig in de audiëntiekamer. Maar om onbegrijpelijke reden raasde een orkaan van paniek plotseling in hem. Hij rende naar het balkon en verstopte zich daar achter gordijnen, bevend van angst ... En toen jij enkele ogenblikken later naar het altaar ging om plengoffers te brengen kwam hij, bevend op blote knieën gaande, tevoorschijn. Hij had zichzelf bevuilt en smeekte mij, hevig stotterend, om hem weg te zenden naar ruwe oorden. Ik weigerde dit en stelde hem voor, om op onze kudde te letten in de bergen ... Hij is, Oedipus, mij en koning Laios steeds dierbaar geweest. Ik zag niet in waarom ik hem naar de vergetelheid zou moeten sturen.

Oedipus

(Zeer bedrukt, meer binnensmonds) ... had dat liever wel gedaan vrouw ...

Iokaste

Wat zeg je Oedipus?

Oedipus

(Terneergeslagen) ... De twijfel gruwet in mij Iokaste ... Ik zou hem graag willen ontmoeten.

Iokaste

... En waarom zou dat? Na al die tijd?

Oedipus

... Omdat de onzekerheid over mijn lotsbestemming nu ongeziene hoogten bereikt.

Iokaste

... Ok dan ... Als je het echt wil, zal ik hem terug laten komen, maar je zult mij wel moeten uitleggen hoe dat komt na al die jaren.

Oedipus

... Hoe kan ik iets uitleggen dat niet te begrijpen is? Wat zijn de woorden die nodig zijn omdat gene te beduiden die zich diep binnen mij een weg naar boven probeert te vinden, om het dan te laten uitbraken in een woordenvloed van ondragelijke ellende en ongeziene afgang? Wat vermag een man tegen de goden als hij geconfronteerd wordt met een zonde die niet te bevatten valt? ... Een vader dood zijn zoon niet, net zoals een zoon zijn vader niet dood ... En dat Iokaste is het gene wat mogelijk gebeurd zou kunnen zijn.

Iokaste

(Schudt haar hoofd) ... Oedipus, je bent moe. Je bent op zoek naar fantomen in je hoofd die daarbuiten niet kunnen bestaan. Ga naar bed. Slaap enkele uren. Laat je verzorgen door enkele mooie maanloze deernen die enkel met gouden buikkettinkje naakt voor je dansen. Geniet ervan en kom dan terug tot het besef dat je aan het dwalen bent in een moeras vol met hersenschimmen.

Oedipus

(Schudt zijn hoofd. Sluit zijn ogen) ... Iokaste, ik zal je vertellen hoe dat ik in mijn rusteloze toestand ben gekomen sinds de pest zijn intrede heeft gedaan in Thebe. Ik ben de zoon, enig kind, van koning Polybus en koningin Periboea. Geboren en getogen in Korinthe. En toch! Was er één die daar openlijke aan twijfelde. Het was op een rijkelijk banket waar de beste wijn met beken over de ligbanken stroomden. De vingers dropen af van de heerlijkste sausen ... En daar was er een grootspreker, een onverlaat die volledig beschonken mij durfde te sommeren om mijn stemvolume te minderen zodat zijn oren geen pijn meer hoefden te doen.

Iokaste

(Vlug) je hebt die ploert toch onmiddellijk op zijn plaats gezet?

Oedipus

(Ongeduldig) luister Iokaste, luister nu toch eens wat ik je te zeggen heb. In de zinloze discussie die volgde beweerde die man dat ik niet de zoon ben van mijn vader. Dat ik als enig kind niet het kind ben van mijn ouders. Nadat die dronkenman wijselijk genoeg zelf het banket had afgedropen sloeg er een twijfel op mijn schouders. Een nietsontziend onrustig gevoel werd mijn meester. Ik kroop bezwaard van gemoed mijn bed in. De uren die volgden waren een geseling voor mijn hersenen. Totaal niet geslapen ging ik in de morgenstond naar mijn ouders. Ik confronteerde hun met de bewering van die schoelje. Geschokt als ze waren ontkenden ze met klem die bewering. Ik was hun zoon en ze hadden mij lief ... Gerustgesteld was ik niet. Waarom? Dat wisten alleen de goden ... Mijn dierbare ouders ontvluchtend ging ik naar Delphi. Ik wou graag van Apollo weten of er waarheid schuilde in die dronkenmanspraak. De Pythia antwoordde betekenisloos op die bewering. Gerustgesteld was ik daardoor niet en vroeg meer uitleg ... Wat was ik dom omdat te vragen. Er volgde een cascade aan rampen, ongelukken en slechte tijdingen die allemaal mijn deel zouden zijn. De verschrikkelijkste van allemaal was dit ... En luister nu goed Iokaste ... *(Wordt onrustig)* ik, Oedipus, Prins van Korinthe zou trouwen met mijn eigen moeder van vlees en bloed. *(Neemt zijn zwaard op)* ongeloofwaardig zoals die voorspelling was voelde ik de kracht in mij opkomen van 1000 handen. De hogepriesteres stopte niet. Zij beweerde ook dat gemeenschap met mijn bloedmoeder voor een nageslacht zou zorgen ... De duisternis sloeg dan ten volle toe in mijn hoofd. De woede van mijn verbijstering werd de Pythia zichtbaar. Ik hield mijn zwaard met twee handen hoog de lucht in *(doet het overtuigt na)* en voelde de ongelooflijke drang om toe te slaan. Ze keek mij in de ogen, en op de meest verstaanbare taal volgde haar uitspraak dat ik Oedipus, zwelvoet, noodlottig door geboorte, mijn eigen vader zou doden ... Verschrikt ging ik achteruit, liet mijn gevolg achter in Delphi en haastte mij zo vlug als mogelijk weg van de waarzeggerij die mijn deel zou worden ... Over tijd had ik geen idee en kwam op een bepaald ogenblik op een driesprong aan in het land van Fokis ... En daar vrouw, kwam er een rijtuig begeleid door dienaren. De voorman vroeg mij ruw om uit de kant te gaan. Ik weigerde dit onmiddellijk. Er volgde een brutale samenspraak. De kracht nam in mij toe. Uit de koets hoorde ik een stem, later zag ik er de eigenaar ervan. Hij stapte uit en vroeg mij eerst vriendelijk of ik zou stoppen met het belachelijk gedrag dat ik vertoonde. Ik had daar geen oren aan. De man van de stem werd iets harder 'Ik ben een koning en vraag u met gestrengheid om plaats te maken voor mijn koets en mijn gevolg' Mijn antwoord was het

volgende 'Ik ben een prins van koninklijken bloede en weiger om plaats te maken voor een koning die ik niet ken' ... Wat volgde was afschuwelijk vrouw. De snelheid waarmee het ging kan alleen door de bliksem geëvenaard worden. De man die beweerde koning te zijn haalde zijn zweepstok en sloeg ermee op mijn hoofd. Furieus als ik was omklemde ik mijn zwaard en begon aan mijn dodendans ... Het was afschuwelijk Iokaste, zoveel daadkracht was er in mij ... Mijn zwaard spleet door de lucht. Hakte lichamen van mannen en paarden in elkaar. De koning bewerkte ik met enkele slagen. Ik blijf doorgaan tot dat er niemand overbleef ... behalve stilte ... Achter struiken hoorde ik gejammer. Een man uit het gevolg van de koning had er zich in verstopt. Hij kwam tevoorschijn op zijn blote knieën, had zichzelf bevuild en smeekte mij huilend stotterend om zijn leven te sparen. Er kwam een medelijden in mij op. 'Sta op' zei ik hem. 'Kijk mij goed aan zodat je mijn gezicht nooit vergeet, zodat je weet dat ik ook een echte prins ben. Scheer je nu weg zo vlug als je kan voor dat mijn genade verandert in gruwel.' Hij liep nog sneller dan een speerworp van een olympische atleet ... Begrijp je nu vrouw, mijn twijfel om wie ik ben? Ben ik de persoon wie ik denk te zijn? Ben ik degene die iedereen in mijn omgeving van kleins af kent als Oedipus? ... Indien Iokaste (*kijkt haar medelijdend aan*) dat ik met duizend handen de vorige koning van Thebe heb vermoord hoe deerniswekkend is het lijden dan dat jij moet ondergaan? Jouw man, koning Laios is gedood door de man met wie je nu het bed deelt. Hoe kan ik mij nog vertonen in het land dat ik door huwelijk kreeg toebedeeld? Heb ik nog het recht om vrijuit te spreken op de agora, waar burgers mij recht in de ogen kijken? Hoe beschamend zal dat zijn als ze weten dat ik, koning van Thebe, hun vorige koning op beestachtige wijze heb afgeslacht ... Er rest mij het lot dat ik dragen moet. Ik kan nergens heen. Niet naar Korinthe, waar ik mijn vader zal doden en mijn moeder zal huwen ... Vervloekt zijn alle goden die mijn levenslijn zo hebben uitgestippeld. Een publiekelijk tribunaal zou hun deel moeten zijn.

Iokaste

... Oedipus, het kan niet zijn dat jij koning Laios heb gedood. De hoveling die getuige was van de moord heeft jou nooit genoemd. Enkel een orkaan van duizend handen was zijn antwoord op de vraag wie Laios heeft gedood.

Oedipus

Toch Iokaste, moet ik met die man geconfronteerd worden. Hij moet mij bevestigen wie ik ben. Ben ik degene die koning Laios heeft gedood? Indien dit zo is, dan rest mij niets anders dan ballingschap. Laat mij dan rondzwerfen op vergeten plaatsen zodat de inwoners van Thebe mij niet kunnen vinden. Waar ik de verwijten niet hoef te horen van (*wijst en staart naar het publiek*) 'kijk zoon, daar loopt een misdadiger, een moordenaar van koningen. Een crimineel die ook zijn eigen vader doden zou' Mijn ogen zullen dat niet kunnen verdragen. Zelfs als blindheid mijn deel zou zijn, dan nog zullen de wraakgodinnen het leven in mijn hoofd ondragelijk maken.

Iokaste

(*Gaat naar hem toe. Omhelst hem*) weet je wat, man van mij, je hebt gelijk. We gaan die hoveling terughalen en hem de vraag stellen of dat jij het was die koning Laios hebt gedood. Ik ben met alles in mij ervan overtuigt dat jij, koning van Thebe, niet de moordenaar kan zijn

van Laios. Het is net zo onwaarschijnlijk als de zin die je zo mooi geformuleerd hebt. (*Kijkt hem aan*) ... ‘Een vader dood zijn zoon niet, net zoals een zoon zijn vader niet dood’ ... (*Kust hem moederlijk.*) Nu Oedipus, kleine jongen van mij, ik ben moe en wil het bed opzoeken. Ik nodig je uit om mee te gaan. (*Neemt zijn hand vast, waar Oedipus kinderlijk op reageert. Samen gaan ze richting af.*) Net zoals bij de meeste mannen moeten vrouwen voor hen zorgen, anders lopen ze verloren. Jij bent geen uitzondering Oedipus, ook al ben je koning. Een echtgenote is niet alleen een gade voor bed en plezier. Nee, een eega is ook een warme moeder voor haar man en zeker voor haar kinderen. (*Af.*)

Derde Bedrijf

Eerste scène

Iokaste

(*De koningin herschikt het altaar dat rijk bezaaid is met bloemen en fruit. Ze loopt om het altaar heen.*) De pestziekte in Thebe verliest aan kracht. Het ergste hebben we gehad ... Het is vreemd. De verschrikkelijk plaag is gekomen in alle stilte, het heeft gewoed zoals bij de zwaarste storm, en nu dreigt het weer te verdwijnen zoals het is gekomen. Het zijn de goden die hun verachtelijk spel spelen. Wij mensen, moeten hun grillen maar ondergaan. Wel, ik zeg zeer duidelijk, bij de vijf kinderen die ik heb. Jullie op de Olympusberg kunnen mij niet deren. Jullie kunnen mij geen pijn doen. Ik heb bij de dood van mijn eerste kind genoeg droefheid gehad voor de rest van mijn leven ... En nu, sinds mijn man Oedipus zoveel lijdt, neemt de kracht van het zieke dier af ... Hoe ontstellend is het om te constateren dat het afzien van mijn man omgekeerd evenredig is met de afname van het verderf. Vervloekt zijn jullie om mijn man in een identiteitscrisis te storten. De vragen die hij stelt zijn zinsbegoochelingen ingegeven door monsters. (*Krachtig*) ‘wie ben ik, vanwaar ben ik en waar moet ik naartoe!?’ Wel, het is zeer duidelijk: Oedipus is een prins die koning werd en die dozijn futiele goden op hun berg kunnen dat niet veranderen!

Er komt een man op die de koningin gadeslaat met haar bezigheid.

Bode

... Edele vrouw. Het vermoeden in mij zegt dat u de hoogte moet zijn waar de heerser van hier heden is. Ik ben op zoek naar koning Oedipus. Ik heb een bericht dat hij zeker horen wil.

Iokaste

Dan hebt u de juiste persoon voorhanden heer. Ik ben koningin Iokaste, zijn vrouw sinds vele jaren.

Bode

Ooo ... (*Gaat op zijn knie zitten*) mijn oprechte excuses dat ik u niet had herkend. Ik had u wat jonger verwacht, maar ik geef toe dat mijn ogen door toenemende ouderdom wat meer wazig beginnen te zien.

Iokaste

(Lacht) uw woorden zijn weinig flaterend heer, maar ok *(lacht)*. Uw bedenking is in het begin van ons huwelijk wel eerder gemaakt. Mensen met een slecht karakter fluisterden, door de wijn opgedrongen, dat ik even oud zou kunnen zijn zoals zijn moeder. Ook in Thebe heer, vindt u zieke geesten. Het koor van geruis verminderde vlug toen onze vier kinderen in snel tempo geboren werden. Ieder jaar opnieuw zag een gezond kind het levenslicht. Zo groot was de passie tussen een jongeling en een vrouw die door het grauw van de massa als zijn moeder werd beschouwd *(lacht)*.

Bode

(Inmiddels weer opgestaan.) Ach mevrouw. Onderdanen van een koningspaar hebben altijd wat op te merken. Er is steeds wel iets dat hen niet bevalt. Toch moet ik u met aandrang vragen om mij te zeggen waar koning Oedipus is.

Iokaste

Waarom zo'n haast? Is het dan zo belangrijk dat u daarvoor de rust moet verstoren van een koning?

Bode

Het gaat er hem om mevrouw dat ik hem heugelijk nieuws brengen moet dat ook pijnlijk kan zijn. Ik ben gezonden door het volk van Korinthe met de mededeling dat de ingezetenen van het rijk hem tot nieuwe koning willen.

Iokaste

... U bedoelt dat Koning Oedipus van Thebe ook heerser wordt van Korinthe?

Bode

Dat is hetgeen wat mij is opgedragen hem te melden mevrouw.

Iokaste

... *(kijkt voor zich uit)* wat ellendig om dit te horen heer. Wat is er dan met zijn vader, koning Polybus, dat u hem dat moet meedelen?

Bode

Koning Polypus is dood mevrouw. Gestorven is het bijzijn van koningin Periboea en trouwe dienaren. In zijn laatste uren vroeg hij telkens opnieuw naar Oedipus, zijn zoon, waarom de koning van Thebe zijn stervende vader niet bezoekt.

Iokaste

... *(Zeer bedroeft)* uw woorden boren zich als naalden in mijn oren heer ... Mijn hart is bezwaard met duizend grote stenen. Koning Polypus gestorven zonder zijn enig kind om zich heen. Wat afgrijselijk moet het zijn om geen afscheid te kunnen nemen van een zoon die men liefheeft ... Lang geleden, zeer lang geleden, heb ik het ook moeten ondergaan heer. Ik heb zilvermeren vol gehuild. Zoveel pijn heeft het gedaan ...

Bode

De koning mevrouw, heeft nooit begrepen waarom koning Oedipus hem zoveel jaren niet heeft komen opzoeken. Het heeft zijn gezondheid niet goed gedaan.

Iokaste

... Sta mij toe heer om daar niet op te moeten antwoorden ... *(Zeer boos en luid)* vervloekt zijn de goden dat ze mijn man zoveel pijn aandoen nu dat zijn bloedeigen vader gestorven is! Hetgeen waarom hij is weggegaan uit Korinthe heeft hem nu ingehaald. *(Onmachtig veegt Iokaste het altaar schoon. Fruit en bloemen vallen met grote kracht op het podium. De bode gaat verschrikt achteruit. Kalmer)* weggegaan door het lot dat hem valselyk is voorzien. Bang gemaakt dat zijn hand zijn vader zou doden ... *(Zeer emotioneel)* hoe gemeen kan men zijn heer ...

Bode

... Sta mij toe mevrouw dat ik u niet begrijp. Ik ben een oude bode, mijn benen en schouders doen pijn. Mijn ogen beliegen mij ... Ik heb een jonge Oedipus gekend in Korinthe. Hij had zijn vader lief ... Dat is hetgeen wat ik u zeggen moet.

Tweede scène

Oedipus op

Oedipus

(Kijkt naar het altaar en alles die op de vloerplanken ligt. Kijkt naar de bode. Een lichte verschrikking is merkbaar.) Vrouw van mij. Waarom hebt u uw stem zo verhoffen dat het mijn slaap heeft verstoord?

Iokaste

... Oedipus manlief. Ik word gemarteld door het onrecht dat u zoveel wordt aangedaan. Geen enkel slecht mens kan bedenken wat de goden u aandoen ... Korinthe huilt en heeft u gevraagd om terug te gaan.

Oedipus

... *(Kijkt naar de bode)* ... Daarvan kan geen sprake zijn ... De bangheid is in mij nog steeds aanwezig dat de hand van de zoon zijn vader zal doden ... *(Kijkt streng naar de bode)* wie bent u!? En zit op uw knieën als u in aanwezigheid bent van een vorst.

Bode

(Doet verschrikt wat hem gevraagd wordt) ... Heb genade majesteit. Ik ben een oude man, naar u gezonden door het volk van Korinthe. *(Kijkt Oedipus turend aan.)* u kent mij waarschijnlijk niet meer, maar ik ken u. U bent Prins Oedipus van Korinthe. U stond als jongeling bekend als een krachtdadig iemand ... Ik vermoed koning dat dit nog niet verminderd is.

Oedipus

... Sta op! Ik weet wie u bent. U bent een vertrouweling van mijn vader, koning Polybus.

Bode

Dat is zo koning. Of beter gezegd, dat was zo edele vorst.

Oedipus

Spreek duidelijk! Geen raadsels voor mij. Ik heb mijn buik daar meer dan vol van.

Bode

Ik kom u melden dat uw vader gestorven is. Het...

Oedipus

Wat zegt u! Mijn vader koning Polybus gestorven!? Dat is onmogelijk ... (*Kijkt hem dreigend aan*) ik beklaag uw gebeente als mijn harde stok u zal afranselen. Spreek dus de waarheid.

Bode

(*Schudt zijn hoofd*) ... Dat is hetgeen wat ik u zeggen moet koning Oedipus. Koning Polybus is dood en het volk van Korinthe vraagt u om zijn plaats in te nemen. U bent de enige wettige erfgenaam.

Iokaste

(*Laconiek*) wat een illusie van het Orakel van Delphi. De zoveelste.

Oedipus

(*Kijkt vragend naar Iokaste*) spot niet met de goden vrouw. (*Kijkt naar de bode, gebiedend*) u daar, vertel mij traag en duidelijk hoe dat mijn vader gestorven is, en geen leugens.

Bode

Ouderdom en ziekte koning. Oude botten omringt door een ziek lichaam trekken het niet lang majesteit.

Oedipus

Geen mooi praterij in mijn bijzijn knecht! ... Vader is dus gestorven door ouderdom?

Bode

Voor zover ik het weet is dat zo koning.

Oedipus

Er kwam geen geweld aan te pas?

Bode

(Schudt zijn hoofd.) ... Integendeel, hij is tot het laatste bijgestaan door zijn vrouw, koningin Periboea en trouwe dienaren.

Iokaste

(Opnieuw laconiek) Het orakel sprak zoals gewoonlijk, de waarheid.

Oedipus

Als er geen geweld aan te pas kwam, en ik was daar niet, dan is vader gestorven zonder mijn toedoen. *(Kijkt naar Iokaste.)* ...

Iokaste

Kijk niet zo naar mij koning Oedipus. Ik zwijg nu beter, omdat u meer in de goden gelooft dan in uw eigen vrouw en moeder van uw vier kinderen.

Oedipus

(Zichtbare onrust.) ... Daar twijfel ik niet aan ... Maar toch, misschien is vader wel gestorven door mijn toedoen ... *(Tegen de bode)* Sprak de gestorven koning van Korinthe vaak over mij?

Bode

Hij vroeg vaak om u koning. Hij kon niet begrijpen dat zijn enig kind hem had verlaten. Vooral bij het opstaan van de dag, bij het kraaien van de haan, vroeg hij zichzelf dat telkens opnieuw af.

Oedipus

Dan is vader wel gestorven door mijn toedoen, doodgegaan door grote droefheid. Een mens kan niet alleen iemand vermoorden door fysieke kracht. Het kan ook anders.

Iokaste

Begin nu weer niet koning Oedipus. Uw vader is gestorven door ouderdom en ziekte.

Oedipus

En door smart ... Waarom heb ik hem zo brutaal verlaten bij het morgenlicht? Vervloekt ben ik ... En mijn moeder, koningin Periboea. Stelt zij het goed?

Bode

Uw moeder koning, is gebroken van verdriet.

Oedipus

Vervloekt ben ik.

Bode

Ik moest u melden dat ze nog 1 wens heeft, en dat is om u te mogen zien en u te omhelzen zoals een liefdevolle moeder met haar zoon doet.

Oedipus

(Verschrikt) Geen sprake van! ... Dat is onmogelijk. *(Neemt zijn zwaard)*. Op uw knieën slaaf zodat ik u onmiddellijk kan onthoofden.

Iokaste komt geschrokken tussen de bode en Oedipus staan. De bode gaat verschrikt achteruit en zet zich, enigszins moeilijk, op zijn knieën.

Iokaste

Koning Oedipus, man van mij ... Beheers uw daadkracht ... Waarom toch zoveel pijn in iets waar u niets aan kunt doen? Uw vader is gestorven, uw moeder blijft alleen achter. Het is de natuur die het zo wil. Laat de goden daarbuiten. Bezoek haar, zoals ik het ook zou willen van onze kinderen mocht u komen te sterven.

Oedipus

.... Ik ben bang dat het orakel de waarheid heeft voorspeld. Sta op bode zodat ik u de reden kan vertellen waarom ik mijn ouders zolang niet heb willen bezoeken.

Bode staat moeizaam op.

Luister goed wat ik u te zeggen heb ... Lang geleden heeft Apollo mij meegedeeld dat ik mijn vader zou doden en mijn moeder zou trouwen.

Bode

Dat is werkelijk afschuwelijk koning.

Oedipus

Zwijg als ik praat ... Vader is gestorven van verdriet door mijn toedoen, dus ik kan onmogelijk mijn moeder bezoeken. Ik weiger de goden te tarten.

Bode

... Wat verschrikkelijk is dit omdat te moeten horen.

Iokaste

Arme arme arme Oedipus. Uw geest is ziek. Uw hoofd denk dingen die er niet zijn, uw ogen laten ze dan ook nog zien. Mijn vorige man had ook zoveel last van wanen. En nu, word ik daar opnieuw mee geconfronteerd.

Oedipus

Ik kan nooit terugkeren naar Korinthe. Nooit ...

Iokaste trekt zich terug naar de achtergrond.

Derde scène

Bode

(Komt langzaam naar het midden van het podium) koning ... Lang geleden, zeer lang geleden ben ik deelgenoot geworden van een groot geheim ... U was juist geboren, en niet uit de buik van uw moeder door toedoen van uw vader. *(Schudt zijn hoofd ontkennend)* ... nee, het was helemaal anders.

Oedipus

Wat bedoelt u daarmee?

Bode

... Koning Polybus en koningin Periboea zijn niet uw ouders. Ik bedoel koning, dat zij u niet hebben verwekt.

Oedipus

Uw hoofd laat u in de steek bode. Iedereen kan getuigen dat ik de zoon ben van Korinthe.

Bode

Dat bent u zeker. U bent een prins van Korinthe. Erfgenaam van het rijk, maar niet de natuurlijke.

Oedipus

... O verschrikkelijk is dit. Wie of wat ben ik dan wel? Ik ben opvolger van een koning en dan weer niet. Heb ik misschien geen land waar ik thuis hoor? Geen grond die tot mijn volk behoort? Geen bloed in mijn aderen stromen die deel uitmaakt van mijn koninkrijk? ... Moet ik de wereld rondzwerven en als een blinde op zoek gaan naar een stuk woestijn om mij daar in te vestigen? ... Ik ben Oedipus, prins, koning van Thebe en nu van Korinthe, en wat blijkt ... Ik ben Oedipus niet, ik ben geen prins, ben geen koning, niet van Thebe en nog minder van Korinthe. *(Kijkt naar de bode)* ... u hebt daar niets op te zeggen?

Bode

Nee koning, ik heb daar niets op aan te merken omdat alles wat u zegt waar en niet waar is.

Oedipus

Zeg het mij dan! Wat wel de waarheid is.

Bode

... Goed (dan) ... Ik heb u gegeven aan koning Polybus en koningin Periboea ... uit medelijden. Ze verlangden zo vurig naar een pasgeborene dat maar niet komen wou.

Oedipus

(Verward, dan rustiger.) ... Ik ben dus een kind gegeven uit medelijden. Ik diende tot troost voor hen. Niet meer en minder. Ze wilden zo graag een baby dat ze dan maar eender wie namen. Zolang hun behoefte maar bevredigd werd. Hoe afschuwelijk is dit.

Bode

Nee koning, u bent steeds omringt geweest door de grootste mogelijke liefde en het is daarom dat ik u meegenomen heb omdat ik wist dat er voor u gezorgd zou worden zoals het voor iedere kind hoort.

Oedipus

U hebt mij meegenomen.

Bode

Ik heb u gevonden koning, achtergelaten in een reusachtig woud, vastgebonden aan machtige bomen.

Oedipus

Nu nog erger ... Ik ben een vondeling, achtergelaten in een ondoordringbaar oord, vastgebonden aan duizendjarige bomen ... Waarschijnlijk omdat ik niet zou kunnen wegkruipen, weglopen om overal ramspoed aan te richten ... U bent een ellendeling bode dat u mij zoveel laat lijden.

Bode

Dat is niet waar koning. Ik voelde deernis toen ik zag dat uw voetjes waren doorsneden door een scherp mes. Bewust gedaan. Wie doet zoiets? Ik ontdeed u van de touwen. Sneed een stuk stof tot zwachtels en verbond zachtjes uw voeten ermee. Ik nam u vervolgens in mijn armen en wist onmiddellijk. U bent het kind dat Korinthe wil.

Oedipus

Mijn voeten waren dan nog doorsneden ook ... Zoveel ellende wil ik niet zien. Ik steek mij nog liever de ogen uit.

Bode

Uw ogen zien koning wat iedereen kan zien. U bent een geliefd vorst met gezwollen voeten die u levenslang zullen bijblijven. Het was koning Polybus, uw vader, die u uw naam gaf. Oedipus zei hij onmiddellijk bij het zien van de kleine gekwelde voetjes, omdat hij wist dat u het altijd zou blijven hebben.

Oedipus

... (Totaal wanhopig) vervloekt ben ik ... Vervloekt is mijn naam sinds geboorte. Heb ik dan niets in te brengen tegen het lot dat mij gegeven is? Hebben de goden al voor mijn geboorte beslist hoe dat mijn levensweg zou zijn? Hoe onmachtig is een mens dan wel?

Bode

Koning, zoek uw natuurlijk ouders en uw levenslot zal u duidelijk worden.

Oedipus

(Kwaad, stormt op de bode af, neemt hem hardhandig bij de (revers) vast. Wordt rustiger)
mijn natuurlijke ouders zijn Polybus en Periboea. Koning en koningin van Korinthe.

Bode

(Geschrokken) daar twijfelt niemand aan koning. Maar uw voeten verraden een andere afkomst.

Oedipus

Verraden? *(Laat de bode los.)* Wie heeft er mij verraden? De goden?

Bode

... Koning, ik heb u gevonden, vastgebonden aan bomen. Waarom is u dat moeten overkomen? Wie heeft dit gedaan en waarom? ... Kijk naar de handtekening op uw voeten. De goden hebben dat niet gedaan, dat hebben mensen gedaan.

Oedipus

Door ingeving van de goden ... U bent de derde die mij de etter uit mijn ogen doet vloeien. Uw twee voorgangers heb ik nog niet ontmoet ... *(Kijkt langzaam naar Iokaste.)* Eens op een driesprong heeft het lot mij naar haar richting geduwd. Nu kan alleen nog een driespraak, een confrontatie, mij de ultieme waarheid laten zien.

Vierde scène

Oedipus

... Vrouw, kom naar voren.

Iokaste

... Koning Oedipus, wat was dat toch allemaal voor een redetwist tussen u beiden. Ik begreep er niets van.

Bode trekt zich wat terug.

Oedipus

(Negeert haar ... Praat van haar weg.) vrouw, u hebt mij gesproken over een hoveling die heeft gezien hoe dat uw man door 1000 handen werd vermoord. U he...

Iokaste

Dat heb ik zeker.

Oedipus

Onderbreek mij niet vrouw ... (*Kijkt nog steeds niet naar haar.*) U hebt mij ook vertelt dat uw eerste boreling is weggebracht door een trouwe knecht. Het kind was een jongen waarvan de voeten ... (*Krijgt het moeilijk.*) Ik kan datgene niet uitspreken door de afschuwelijke kwelling die nu in mij plaatsvindt. (*De wanhoop nabij*) vervloekt ben ik door alle goden ... Een mens is nog minder dan het nietigste levensvocht. Zo onbetekenend zijn wij ... (*Vermant zich.*)

Koningin Iokaste, vrouw van mij, kunt u de naam herinneren van uw pasgeborene die u in een oase midden in de woestijn ter wereld bracht? Of hebt u door de pijn ervan de naam definitief uit uw geheugen gewist?

Iokaste

(*Gaat naar Oedipus, neemt zijn arm vast. Hij kijkt haar niet aan.*) Oedipus man van mij, waarom doet u mij zoveel hartzeer? Ik heb het kind nooit een naam willen geven, net zoals koning Laios het nooit heeft willen doen. Bang van de goden zoals hij was.

Oedipus

... Omdat koning Laios wist dat de naam van het kind vervloekt was. Zo sterk was zijn overtuiging. (*Rukt zich los van Iokaste*) gelukkig voor hem is het kind gestorven, vastgebonden aan drie machtige plantanen in een ontoegankelijk woud ... De pezen van de voetjes met een mes doorsneden ...

Iokaste

(*Benadert Oedipus, die onmiddellijk afstand neemt. Emotioneel*) koning Oedipus, waar zinspeelt u op? U foltert mij met uw vragen waar ik niet antwoorden op kan.

Oedipus

De vragen waar je niet op antwoorden kan Iokaste staat voor je.

Iokaste

(*Neemt hem weer bij de arm*) Oedipus, wat is er gaande met je? Is ons huwelijk voorbij? Hou je niet meer van mij? Ik jouw vrouw, die steeds voor je gezorgd heb en dat altijd zal doen. Ik zie je liever dan mijn eigen kinderen, die ook jouw kinderen zijn. Hoe sterk moet het gevoel niet zijn als de moeder de liefde voor haar man eerst laat komen dan dat voor haar kinderen?

Oedipus

(*Rukt zich opnieuw los*) Zwijg Iokaste ... Zeg niets meer waardoor je de zegels van het rol perkament kunt losrukken waardoor de waarheid zich voor onze ogen zal ontrollen. De naam van je eerste kind is de reden waarom de goden zich nu voor het ogenblik zo vermaken.

Iokaste

Oedipus, ik begrijp niets van wat je allemaal bedoelt. Maar laat mij je toch helpen. Samen kunnen we naar oplossingen zoeken om jouw ondragelijk lijden te verlichten en het definitief af te werpen zoals een dier zichzelf vervelt om te kunnen groeien.

Oedipus

... (*Kijkt voor de eerst maal naar zijn vrouw*) ... Twee vragen dan koningin Iokaste. Zou de knecht die uw eerste kind wegbracht nog in leven zijn?

Iokaste

(*Kijkt vragend*) ... dat kan zijn, ik denk het wel.

Oedipus

Goed, dan weet ik hem te vinden. Tweede vraag, de hoveling die getuige was op de moord van koning Laios ... Je hebt er mij op gewezen dat hij ook nog in leven was.

Iokaste

Daar ben ik 100% zeker van.

Oedipus

Goed, dan zal ik rechtspraak houden waarvan ik de voorzitter van zal zijn. (*Kijkt naar de bode*) jij bode, trouwe onderdaan van koning Polybus zult mijn gast zijn zolang ik dit nodig acht. Ik zal je laten confronteren met de twee anderen en samen zullen jullie mijn vonnis vellen.

Allen in stilte af.

Vierde bedrijf.

Eerste scène

Behalve de pleisteren beelden, staan er op het podium twee mooie Griekse stoelen. Verder een lange bank waar drie personen kunnen opzitten. Oedipus en Iokaste komen hand in hand op. De koning straalt een verbetering uit. De koningin daarentegen is zenuwachtig. Beiden gaan neerzitten.

Iokaste

Oedipus is het nu echt nodig om die vergadering te houden? Wat zal jou dat wijzer maken wie of wat jij denkt te zijn of niet.

Oedipus

(*Kijkt zijn vrouw niet aan*) omdat het nodig is Iokaste. Het is een deel van mijn identiteit die tegen het zonlicht gehouden zal worden. Als de zon krachtig genoeg is zal het mijn ware afkomst onthullen.

Iokaste

Door verklaringen van drie oude mannen die terechtgekomen zijn in vergetelheid en halve blindheid?

Oedipus

(Nog steeds Iokaste niet aankijkend) ja, Iokaste. Inderdaad door vergetelheid en halve blindheid. De ene zal de andere bevestigen of tegenspreken. Ik heb genoeg aan mijn twijfelen dat Thebe zoveel doet lijden. De eerste van hen heeft een kind weggebracht, de tweede heeft een kind gevonden en weggeven. De derde is een getuige van de afschuwelijk moord op uw man, koning Laios. Over 1 bewijs kan men twijfelen. Bij 2 wordt het al een pak moeilijker. Bij 3 bewijzen is het raadsel opgelost ... *(Kijkt haar aan)* of zie jij dit anders?

Iokaste

(Kijkt naar Oedipus ... Hoofdschuddend) de pest is op de terugweg. We moeten ons volk nu weer moed geven om verder te gaan. Wonden zullen verbonden en geheeld worden, net zoals jij ook sterker en wijzer zult worden na het afsluiten van je zoektocht.

Oedipus

Wel dan. Dan is het nu tijd om de eerste getuige te horen. *(Luid)* u daar knecht, trouwe onderdaan van koning Laios, kom tevoorschijn. Laat mij u zien zodat we ook uw stem kunnen horen over de gebeurtenissen in een ver verleden.

Tweede scène

Een oude man met stok komt langzaam op. Hij wordt goed bekeken door het koninklijk paar.

Oedipus

Sta voor, aan mijn rechterkant oude man zodat u ook mijn vrouw in de ogen kunt kijken terwijl u mij niets anders dan de waarheid zult vertellen.

De knecht doet wat hem gevraagd wordt.

Kunt u mij zeggen wie u bent en wat u hier komt doen?

Knecht

... *(Twijfelend)* ... er is mij door het paleis gevraagd of ik mij naar hier wil begeven. Koning Oedipus heeft dringend vragen voor mij, waarvan mij gezegd is dat ik die alleen kan beantwoorden. Ik ben een trouwe knecht geweest die jarenlang ten dienste heeft gestaan van koning Laios. Helaas is deze grote vorst door 1000 handen gedood, naar wat men mij zegt.

Oedipus

... Kent u dit paleis? Het is waarschijnlijk nog niet veel veranderd.

Knecht

(Kijkt rond zich) dat doe ik koning. Het is nog niets veranderd sinds ik mij vele jaren terugtrok. De dood van koning Laios had mij sterk aangegrepen. Het leek mij onmogelijk om een nieuwe koning zo loyaal te dienen zoals ik dit bij de vorige monarch heb gedaan.

Oedipus

Ik ben nu koning. Koning van Thebe uit dankbaarheid omdat ik de verschrikkelijk Sfinx in de afgrond duwde. Weet u nog de oplossing van het raadsel die ik als enige kon oplossen?

Knecht

Jazeker. Niemand kon het weten, behalve u. Het luidde als volgt: “Welk wezen loopt er ’s morgens op vier, ’s middags op twee en bij de avond op 3 benen”?

Oedipus

En?

Knecht

Zonder twijfel koning, de mens. Als boreling op handen en voeten, als volwassene op twee benen en als ouderling op twee benen en een steunstok.

Oedipus

Niemand kon dit oplossen behalve ik. Ik trouwde met de koningin-weduwe van Thebe en samen hebben we vier kinderen, twee jongens en twee meisjes. Weet u dit?

Knecht

Jazeker koning. Dit is mij vertelt. Iedereen in Thebe was getuige van uw huwelijk en de geboorte van uw kinderen.

Oedipus

(Kijkt naar zijn vrouw) Herkent u koningin Iokaste?

Knecht

(Kijkt naar Iokaste) Tuurlijk koning. De koningin heeft nog niets aan gratie ingeboet sinds ik het paleis verliet. Op natuurlijk schoonheid staat geen leeftijd. Het blijft zijn glans behouden, ondanks het veranderen van de haarkleuren.

Oedipus

(Kijkt zijn vrouw aan) wel wel wel. *(Er komt een flauwe glimlach om de mond van Iokaste.)* U kent haar al dus al zeer lang. Weet u of de koningin met haar vorige man kinderen heeft?

Knecht

(Verschiet ... Twijfelt) kinderen?

Oedipus

Ja, het eerste gedeelte van het raadsel, wat loopt er vier benen?

Knecht

... Een kind bedoelt u?

Oedipus

Ja. We kunnen er toch van uitgaan dat een kind van mensen ook een mens is? Of zegt u tegen de jongen van een dier dat het haar kinderen zijn?

Knecht

Dat lijkt mij volledig ongepast koning. Een dier is geen mens, een kind daarentegen wel.

Oedipus

Ok, we komen vooruit. Ik vraag het u nogmaals: heeft het voormalige koninklijk paar van Thebe kinderen?

Knecht

... (*Opnieuw twijfel. Zoekt oogcontact met Iokaste*) ... Voor zolang Thebe het weet is er bij koning Laios en zijn koningin nooit een geboorte geweest in de stad.

Oedipus

... Wee uw gebeente knecht als mijn harde stok uw geraamte moet slaan.

Knecht

Bij de waarheid van de goden koning Oedipus. Ik heb in Thebe nooit een koninklijke geboorte meegemaakt bij het voormalige koninklijke paar. Van uw kinderen was de stad wel getuige en zeer verheugd.

Oedipus

Bestaat de mogelijkheid dan dat er een kind buiten de stad geboren is?

Knecht

... (*Zeer sterke twijfel. Zoekt weer oogcontact met Iokaste.*) ... Die mogelijkheid bestaat koning, maar lijkt mij volledig zinloos. Waarom mag het volk van Thebe niet weten of zien dat er een kind en erfgenaam op komst is?

Oedipus

(*Staat recht*) zeer 'juist' knecht! Zeer juist!

Iokaste

Koning Oedipus? Waar wilt u naar toe?

Oedipus

(*Zijn vrouw brutaal negerend.*) Het volk van Thebe mocht het niet weten knecht omdat het kind vervloekt is. Vervloekt door de goden! (*Wordt weer kalmer. Kijkt de oude man niet aan*) de geruchten zijn er dat het voormalige koninklijk paar zich voor lange perioden terugtrok in de woestijn.

Knecht

... Mijn geheugen koning, laat mij niet meer toe dat te herinneren. Het zou kunnen dat het zo was, maar dat weet ik niet meer. Het is ook allemaal zolang geleden.

Oedipus

(Kijkt hem aan) het zou kunnen en is lang geleden zegt u. Dus er is toch de mogelijkheid dat ze zich terugtrokken voor lange perioden?

Knecht

Dat kan koning. Misschien dat prins Creon het bestuur dan overnam. Het kan. *(Realiseert zijn loslippigheid.)*

Oedipus

... Ach, we komen dichterbij de bevalling. Creon, onze wijnprins nam dus regelmatig het bestuur over ... Een vraagje knecht? Was u erbij? Ik bedoel, was u in de woestijn bij het paar toen ze zich daar voor een langere tijd terugtrokken?

Knecht

... *(Twijfelt, heeft nu duidelijk oogcontact met Iokaste)* ... Ja koning. Ik was één van hun trouwste onderdanen. Ze vroegen mij om bij hen te blijven.

Oedipus

Waarom liegt u dan tegenover uw koning?

Knecht

Ik heb niet gelogen koning. Ik heb op uw vragen eerlijk geantwoord.

Oedipus

... Goed ... Dan een onmiddellijk vraag voor u knecht. Bent u getuige geweest van een geboorte van een kind. Beter gezegd. Weet u van een kind dat geboren is in de woestijn?

Knecht

... Er is inderdaad een kind geboren. Een jongen.

Oedipus

En weet u de naam ervan?

Knecht

Nee koning, het kind kreeg geen naam. Koning Laios wou daarmee wachten. Hij zou de naam laten kiezen door het volk van Thebe.

Oedipus

... *(Zet zich terug neer)* Net zoals het volk van Thebe mij veel later tot koning kozen. Hoe wonderbaarlijk toch.

Knecht

... Ik heb daar niets op te antwoorden koning.

Oedipus

Misschien beter ook, omdat u maar al te goed weet dat het volk van Thebe nooit zijn kersverse geboren prins heeft gezien. De Prins van Korinthe wel, en dat ben ik.

Knecht

Koning, ik weet echt niet waar u op aanstuurt.

Oedipus

Dat zal wel. (*In het ijle*) hoeveel mensen zijn er nodig om de waarheid te spreken.? Één, twee ... drie?

Iokaste

(*Staat recht*) genoeg koning Oedipus, man van mij. Ik doe mezelf liever een korte pijn, dan om ellenlang geslagen te worden door striemende zweepen die de littekens van een onverwerkt verleden weer doen openrijten. Vertel het hem maar knecht hoe dat het gegaan is. U was mijn getuige en bevestig mijn afschuwelijk lijden dat ik heb ondergaan toen koning Laios het kind wou doden. (*Emotioneel*) bevestig het scherpe mes met gouden heft en edelstenen. Hoe dat het door lucht sneed om het kind te doen ophouden met huilen. Hoe dat ik smeekte bij alle goden om het kind te sparen. Mijn kind dat met één beentje de lucht inging, wachtend op de dood die ik uiteindelijk kon tegenhouden. Vertel hem over de oplossing die ik mij op het allerlaatste ogenblik eigen heb gemaakt, heb geïnternaliseerd. (*Zit op haar knieën, haar handen de lucht in. Zeer emotioneel*) koning Laios, man van mij. Spaar het kind, snij het de voetjes door zodat het niet kan wegkruipen om alsnog zijn vader te doden. Bind het kind vast aan enkele bomen zodat het zich niet kan verzetten tegen hongerige roofdieren. Laat het ... laat het uiteindelijk sterven ... Misschien, en dat was mijn grootste wens, mijn grootste hoop, zullen de goden het kind genadig zijn en sparen voor verder lijden. Het kind kon dan gevonden worden en opgroeien in een gezin, omringt door veel liefde ... Niets van dit alles is waar. (*Staat recht.*) Het kind werd voor het leven getekend aan zijn voetjes. Het werd door de knecht weggebracht naar een ontoegankelijk woud en daar vastgebonden aan drie machtige bomen. Waarna het stierf en opgegeten werd door uitgehongerde dieren ... Dat is de afschuwelijke geschiedenis van mijn eerste boorling. Ik heb hem nooit meer gezien, maar elke dag opnieuw hoop ik dat ik hem terugzie. Levend en wel. Ik wil voelen hoe dat hij zijn moeder vasthoudt. Hoe dat zijn kinderen eruitzien ... Mijn kleinkinderen die ik op de dag van vandaag niet heb ... Hoe kan een vrouw die een moeder is van een dood kind, haar eerste kind zulk een gedachte hebben? Wel, ik koning Oedipus. Ik heb de ultieme wens omdat te mogen ervaren ... en dan, om uiteindelijk te mogen sterven. (*Gaat weer op haar stoel zitten ... Dan met zachte stem*) ... desnoods door eigen toedoen.

Oedipus

(*Kijkt van zijn vrouw naar de knecht toe*) ... het woord is aan u knecht. Is het verhaal van mijn vrouw waar? Heeft koningin Iokaste bij haar man, koning Laios erop aangedrongen om het

kind niet te doden? Indien ja, heeft u het dan achtergelaten in een woud, de voetjes vastgeketend aan bomen waarna het gestorven is?

Knecht

(Zichtbaar geëmotioneerd) ... koning Oedipus, wat kan ik daar opzeggen dan niets anders dan de waarheid ... Het was op een morgen in alle vroegte toen er in een oase, midden in een woestijn, een jongenskind werd geboren dat uit de schoot kwam van koningin Iokaste. De boorling vulde zijn kersverse longen met levenslucht waardoor het huilde zoals ik het nooit had gehoord. De levenskracht was immens groot, dat het mij overkwam, dat het kind wist wat er zou gebeuren ... Mij zeer betrokken voelde wou ik de koningin benaderen en haar vragen of ik haar iets van nut kon zijn ... Juist voor de tent werd ik met grote kracht weggeduwd door koning Laios. Hij ging als een wervelwind binnen en weinig later was hij daar terug, het kind stevig in zijn armen ... Nog geen tijd later, kwam koningin Iokaste op handen en voeten diezelfde tent uit ... Het tafereel dat volgde staat voor eeuwig op mijn ogen gebrandmerkt ... Koningin Iokaste smeekte om het kind te laten leven, het niet te doden, maar koning Laios was vastbesloten om zijn lot in eigen handen te nemen. Het Orakel van Delphi had hem voorspeld dat de hand van zijn eigen kind, een jongen, hem zou doden als het van de adolescentie naar de jongvolwassenheid ging ... Overtuigd door de voorzegging hield hij het kind met één beentje de lucht in. De zon kwam juist uit de aarde en bescheen met haar gloed de boorling ... Koning Laios haalde een mes tevoorschijn waarvan het gouden heft rijk versierd was met edelstenen. Het lemmet zoefde de lucht in toen op het laatst ogenblik koningin Iokaste, uw vrouw, met ongeziene moed haar man kon tegenhouden. Ze spartelde, ze smeekte, ze schreeuwde de koning om het kind te sparen ... Maar vastberaden, niet te vermurwen uit de overtuiging dat de hand van zijn zoon hem zou doden hield hij het mes opnieuw de lucht in ... *(Gaat neerzitten op de bank. Schudt met zijn hoofd.)* ... Op dat moment, bij de aanschouw van de onvermijdelijke dood, was er bij de koningin een ingeving ... Absoluut verschrikkelijk was het gedachtegoed dat bij haar opkwam ... “Snij de pezen door in de voetjes en laat het vastgebonden aan bomen achter in een woestijn” ... Het lot van het kind was nu definitief bezegeld. Het kon niet overleven, hulpeloos spartelend, achtergelaten, vastgebonden in een ontoegankelijk woud. Onzeker gemaakt en door de wet dat zegt dat een kind, noch de vader elkaar zullen doden kwam er een genade tevoorschijn op het gelaat van de getergde koning. Hij deed wat hem werd opgedragen en sneed de voetpezen door van zijn eigen kind ... Zijn vrouw, koningin Iokaste had haar kind gespaard voor een onmiddellijke dood. Alle levenskracht was uit haar verdwenen ... Behalve de hoop dat de boorling zijn lot misschien zou overleven. Wijselijk, zoals bij iedere moeder aanwezig die vreest voor het leven van haar boorling, had ze die wens voor zichzelf gehouden en niet meegedeeld aan haar gestorven man ... De koningin wist dat zij de bestemming van haar kind had getart. Niemand kan de goden tegenhouden, ook moeder aarde niet en koningin Iokaste beruste daarin ... Schijnbaar.

Iokaste

(Plotseling, hevig, emotioneel.) Nee knecht, nee ... Zeg koning Oedipus nu onmiddellijk wat uw opdracht was.

Knecht

... Er werd mij opgedragen om het kind weg te brengen. Het vast te binden aan een drietal grote bomen en het daar achter te laten zodat het kon sterven.

Oedipus

... Wat een gruwel om dat te moeten aanhoren. Een vader die zijn kind naamtekend en een moeder die dat bekokstooft. Zulk een idee kan alleen maar van de goden komen. Een mens is niet in staat om zoiets te bedenken.

Knecht

... Ik heb nog enige tijd naar het kind gekeken en het dan verlaten ... Toen de zon het hoogst aan de hemel stond kwam er in mij een volledig ontevreden gevoel op. Het gehuil van het kind bleef in mij. Ik moest het terugzien en totaal onrustig, met een in de keel kloppend hart, liep ik mij de benen van onder het lijf om de plaats te bereiken waar ik de boorling had achtergelaten ... (*Schudt opnieuw het hoofd.*) ... Totale ontsteltenis kwam in mij op toen ik zag dat op de plaats waar ik het kind had vastgebonden geen boorling meer aanwezig was.

Iokaste staat onmiddellijk op. Schreeuwt in stilte. Beide handen om de mond. Handeling gaat gepaard met minder lichtinval. Enkele ogenblikken van volledig stilte. Oedipus kijkt zijn vrouw aan. Zijn gezicht verandert in grote droefheid. Langzaam gaat de koningin neerzitten.

Knecht

(*Staat op, bedroefd*) Koningin Iokaste, koning Oedipus wees mij alstublieft genadig ... De open plaats waar ik het kind stevig had vastgebonden aan drie reusachtige bomen was leeg. De sterke touwen waren doorsneden. Op die plaats vond ik ook nog enkele stukken stof, zwachtels die doordrongen waren van het bloed. Ik was volledig in paniek. Ik wist niet wat te doen ... Ik was in totale gewetensnood. Zo'n tijding kon ik niet melden aan het koninklijk paar. Wat moest ik toch doen? Ik hilde mij de ogen uit. De goden hadden ingegrepen, en ik wist dit ... Ik nam een stuk touw, bond het vast aan een dikke tak, maakte een lus aan het uiteinde, deed het rond mijn nek, kroop de staak op, liet mij vallen ... En weer hadden de goden ingegrepen. De vertakking brak af tijdens de sprong. Verrot dat het was ... Ik lag daar op dat stuk aarde, jankend om de ellende waar ik deel van gemaakt werd ... (*Gaat weer neerzitten*) tegen de avond, toen de zon aanstalten maakte om de aarde op te zoeken verzamelde ik al mijn moed en met lood in de zandalen zette in de tocht terug naar het koninklijk paar. De sterren stonden diep aan de hemel toen ik bij de tent aankwam waar koning Laios mij stond op te wachten. Op de achtergrond was koningin Iokaste zichtbaar. In elkaar gebogen, gebroken door het lijden dat alleen een moeder kan ervaren. Ik briefde naar alle eerlijkheid maar verzwijg dat ik was teruggegaan ... De koning prees mijn getrouwheid en bood mij een maaltijd aan. Ik weigerde dit en zocht het bed op waar ik de slaap niet op kon vatten. De dag daarop vroeg ik om te mogen weggaan. De koning begreep het eerst niet, maar werd dan gewillig. Ik nam afscheid. Mijn ogen ontmoetten het kijkerspaar van de koningin ... Wat had ik mij toen graag de ogen uitgestoken ... Het gevoel werd mij meester dat uw vrouw wist dat haar kind nog in leven was. Ik heb uw gade nooit meer teruggezien ... Tot nu ... (*Gaat*

op zijn knieën zitten voor Oedipus.) ... Koning Oedipus, ik ben uw dienaar en bied u mijn leven aan. Onthoofd mij zodat de marteling in mij kan ophouden.

Oedipus kijkt gebroken rond, gaat naar voren. Iokaste zit diep in gedachten, hoofd half gebogen, vooruit zich uit te kijken.

Oedipus

... (*Somber*) er is geen denken aan dat ik u nu het leven ontnem. U bent een bevoorrechte getuige hoe het spel van de goden in elkaar zit. Nietsontziend zoals ze zijn, hebben ze u gebruikt in het toneel waar ik zoveel in optreed ... Ik gebied u op de bank plaats te nemen en alleen het woord te nemen als ik u daarom vraag.

De knecht doet wat hem gevraagd wordt. Verslagen, met zijn hoofd gebogen, neemt hij plaats.

Derde scène

Oedipus

... Koningin Iokaste ... vrouw van mij. Hebt u iets te zeggen tegen mij, uw man, dat meer duidelijkheid kan brengen in deze tragedie? Daarjuist heeft de knecht getuigd dat hij het gevoel had dat u wist dat uw eerste boorling nog in leven was ... Waarom hebt u mij dat nooit vertelt?

Iokaste

... (*In zichzelf gekeerd*) omdat zoiets niet mogelijk is ... Een moeder hoopt altijd het beste voor haar kind, maar innerlijk weet ze zeer goed dat een pasgeboren boorling zulk een gruwel niet kan overleven.

Oedipus

... Er zijn verhalen bekend van baby's, die niet tegenstaande afgrijselijke gebeurtenissen, de verschrikking toch hebben overleefd.

Iokaste

Dan zal het zeker niet voor mijn eerste boorling zijn. Koning Laios had de pezen doorsneden. Het kind had al heel wat bloed verloren toen de knecht de opdracht kreeg het kind weg te brengen en het ergens vast te binden aan drie grote bomen. Mocht een kind zoiets overleven dan kan het alleen maar door de goden zijn. Trouwens, koning Oedipus, de voeten van het kind zouden voor de rest van zijn leven mismaakt zijn. Zo gruwelijk heeft het mes van koning Laios gesneden. (*Kijkt naar de voeten van Oedipus ... Dan met gedempte stem*) echte gezwollen voetjes die op latere leeftijd ware klompvoeten zouden worden.

Oedipus

(*Kijkt zijn vrouw aan. Ze hebben geen oogcontact. Er gaan enkele ogenblikken voorbij van volledige stilte.*) Met andere woorden, het kind draagt de naam van zijn type mismaaktheid. Kreupele, trekkebeen, mankepoot. Hoe gruwelijk is het dat menselijke stervelingen als van

jongs af hun eigen mismaaktheden willen categoriseren. ‘Zeg mij welke beperking je hebt en ik zal weten wie je bent’ ... Dat dachten ze op school ook. Dat pesten van mij duurde niet lang koningin Iokaste. Ik was groot en sterk voor mijn leeftijd, dus ik sloeg erop. Ze hebben niet veel mankepoot herhaald. Het was Oedipus en niets anders. Dat is mijn naam Iokaste en niet mijn beperking.

De ogen ontmoeten elkaar, weer volgt er in stilte. Oedipus wendt zich af.

Ik wil nu de bode horen die bij mij te gast is. De boodschapper van het koninkrijk Korinthe die mij kwam medelen dat mijn ... Dat mijn geliefde vader Polybus met gebroken hart gestorven is ... Laat hem komen.

Vierde scène

De bode komt langzaam rondkijkend op.

Bode

Koning Oedipus, u hebt mij ontboden?

Oedipus

... Ja dat heb ik bode. U kunt waarschijnlijk wat klaarheid brengen tegenover de twee mensen hier aanwezig. Mijn vrouw, koningin Iokaste, zit op haar stoel, maar kent u die man die in elkaar gedoken op de bank zit? ... Sta recht knecht, zodat de bode u volledig kan bekijken.

De knecht doet wat hem gevraagd wordt.

Bode

(Schudt zijn hoofd ontkennend) voor zover mijn ogen nog goed kunnen zien, moet ik u zeggen koning, dat ik niet weet wie deze man is. Hij is mij totaal onbekend. Waarschijnlijk geen inwoner van Korinthe.

Oedipus

Knecht, kunt u de bode helpen?

Knecht

Ik ben van Thebe. Ik was ooit een trouwe dienaar van koning Laios en koningin Iokaste. Sinds mensenheugenis heb ik mij teruggetrokken in de bergen.

Oedipus

Kunt u aan de bode nog eens het verschrikkelijke verhaal doen van de kersverse boorling? Het eerste en enige kind van het voormalige koninklijk paar van Thebe.

Knecht

(Zich afvragend) ... Wat moet ik hem zeggen koning Oedipus? Ik heb u de tragedie verteld. Volstaat dat dan niet?

Oedipus

Daar zal ik zelf over beslissen knecht ... Wat hebt u, als trouwe dienaar, gedaan met het kind dat geboren werd in een tent, in een oase, midden in een woestijn?

Knecht

Ik heb het weggebracht, net zoals koning Laios en koningin Iokaste mij hadden opgedragen te doen.

Oedipus

En dan?

Knecht

... Ik heb het kind achtergelaten in een desolaat woud en aan een drietal reusachtige bomen vastgebonden.

Bode

Ooooooh ... Wat afschuwelijk ...

Oedipus, de knecht en de bode kijken elkaar aan. Iokaste zit expressie loos voor zich uit te staren.

Oedipus

(Knikt met zijn hoofd.) ... Bode, vertel nu de knecht welk een afzichtelijk tafereel u hebt mogen aanschouwen in een afgelegen woud.

Bode

... *(Onzeker)* ... Ik zag een kind in een kleine open plaats dat vastgeketend was aan drie grote bomen.

Knecht

Aaaaaaah ... Hoe gruwelijk ...

Oedipus, de knecht en de bode kijken elkaar opnieuw aan.

Oedipus

(Knikt opnieuw met zijn hoofd) ... knecht, kunt u de bode vertellen wat zo kenmerkend was aan dat achtergelaten kind?

Knecht

... Het was een prinsenkid, als u dat bedoelt koning?

Oedipus

En buiten dat. Wat viel onmiddellijk op bij de boorling toen u het wegbracht in opdracht?

Knecht

... De pezen van de voetjes waren doorsneden.

Bode

Neeeeee, dat kan niet. (*Totaal verbouwereerd.*)

Oedipus, de knecht en de bode kijken elkaar aan.

Oedipus

(*Knikt opnieuw met zijn hoofd*) ... juist dat kan niet ... Bode, kunt u de knecht nu uitleggen wat u met het kind, dat u gevonden had op een open plaats, vastgebonden aan drie bomen, hebt gedaan?

Bode

(*Spontaan*) ik heb de dikke touwen, die het kind om zich had, losgehakt en de voetjes verbonden met zwachtels die ik had losgesneden uit een stuk stof.

Knecht

(*Verbouwereerd. Met afgrijzen*) wat monsterlijk, wat ronduit walgelijk is dit verhaal.

Oedipus

Juist knecht, hoe monsterlijk en walgelijk is dit verhaal ... We zijn nu zover dat we erover eens kunnen zijn dat de knecht een kind wegbracht naar een stuk oerbos. De pezen van het kind waren doorsneden. De boorling werd daar vastgebonden aan drie bomen en zieltogend achtergelaten ... Enige tijd later werd er, vermoedelijk op dezelfde plaats, door een bode van Korinthe, daar een vastgebonden kind gevonden waarvan de pezen waren doorgesneden. De bode nam een stuk stof en scheurde zwachtels los waarmee de voetjes van het kind werden verbonden. Kunt u daar beiden mee akkoord gaan?

Knecht

Ik kan u bevestigen koning dat ik niets anders dan de waarheid tegen u gezegd heb.

Oedipus

En u bode? Kunt u met de aanname, die ik daarjuist heb aangehaald, akkoord gaan?

Bode

Ik sta hier waarachtig voor u koning met de eed dat ik niet tegen u heb gelogen.

Oedipus

Dan zijn we het er beiden over eens. U knecht, mag terug gaan zitten. Uw rol is uit.

Knecht doet wat hem gevraagd wordt.

Vijfde scène

Oedipus

De bode daarentegen kan ons nog wat meer duidelijkheid brengen ... Wat hebt u met het kind gedaan dat u gevonden hebt in dat stuk woud?

Bode

Ik heb het meegenomen naar Korinthe, koning. Koning Polybus en koningin Periboea waren kinderloos en hun grootste wens was om een kind te mogen hebben. Ik heb mij aangemeld bij het paleis en om een audiëntie verzocht. Het koninklijk paar heeft mij toen ontvangen en bij deze gelegenheid heb ik hun de baby afgegeven.

Oedipus

Waren ze blij?

Bode

Immens, koning. Het geluk straalde van hen beiden af. Ze gaven onmiddellijk de opdracht om een groot feest te houden om de nieuwe Prins van Korinthe welkom te heten.

Oedipus

Hoe wonderlijk ... Maar, ze hadden waarschijnlijk geen naam voorhanden?

Bode

Toch wel, koning. En dat kwam vrij spontaan toen koning Polypus de voetjes zag van het pasgeboren prinsje.

Oedipus

U meent het? Vertel het ons dan. Wat was of is de naam van de kersverse prins?

Bode

Oedipus is de naam, koning. Het is dezelfde Oedipus die hier voor mij staat.

Een donderslag van stilte vult het podium en belichting neemt gelijktijdig af.

... De koning benoemde gewoon het kenmerk van de nieuwe prins. De prins met de gezwollen voetjes.

Oedipus

De prins met de gezwollen voetjes. Hoe lieflijk.

Volledige stilte dat een enkele tellen duurt.

Iokaste

(Bedrukt, staat op) koning Oedipus, ik wens mij terug te trekken op mijn kamers. Ik ben de maskerade van leugens en verzinsels moe. Het tolt in mijn hoofd. Mijn ogen vertellen mij de waarheid in het gene wat ik zie, en dat is dat u mijn man bent die ziek gemaakt wordt door enkele oude seniele herauten die uitgezonden zijn door niet benoembare slechte goden.
(Maakt aanstalten om af te gaan.)

Oedipus

(Heeft inmiddels zijn zwaard genomen.) Koningin Iokaste. Het verhoor is nog niet gedaan. Ik wil u vriendelijk vragen om weer de plaats in te nemen waar u thuishoort, en dat is in de stoel naast de mijne.

Een ongemakkelijke stilte. Beiden hebben oogcontact. Uiteindelijk doet Iokaste wat haar gevraagd wordt.

Bode, uw rol is uitgespeeld. U kunt gaan zitten en een getuige zijn van mijn laatste ondervraging

De bode neemt plaats naast de knecht.

... (Rust met zijn handen op zijn zwaard) we weten inmiddels dat er een boorling achtergelaten is in een woud en dat het gevonden werd door een voorbijganger die het kind vervolgens geschonken heeft aan het koninklijk paar van Korinthe. De koning van Korinthe, inmiddels gestorven, gaf het de naam van Oedipus, omdat de voetjes van het kind de koning zo opvielen ... Het is dezelfde Oedipus die nu koning is van Thebe. Prins Oedipus van Korinthe was zijn stad ontvlucht omdat hij door een dronkaard erop werd dat hij geen echt kind is van koning Polybus en koningin Periboea ... Mede doordoor en ook het feit dat het Orakel van Delphi de jonge prins had voorspeld dat hij zijn eigen vader zou doden om vervolgens zijn eigen moeder te huwen deed hem besluiten om thuis weg te gaan. Zijn ouders achterlatend met 1000 vragen. Na talrijke omzwervingen belande de prins op een kruispunt waar een koets met sobere escorte zijn pad wou kruisen ... Dat was natuurlijk buiten de waard gerekend. *(Kijkt rond zich, laat zijn zwaard tegen de hoek van de bank rusten. Luid)* ik wil de man zien, de hoveling, die getuige was van de afschuwelijke dood van koning Laios van Thebe. Laat er geen gras over groeien nu mijn zwaard tegen de bank rust.

Zesde scène

Een man wordt door twee bedienden het podium opgesleurd. De man verzet zich stevig, protesteert, huilt, en laat zich uiteindelijk verslagen, vooruit slepend, voor koning Oedipus brengen. Noot: de hoveling stottert de hele scène door.

Oedipus

Sta op! ... Sta op, als ik u gebied om op te staan. Ik ben de koning van Thebe.

Hoveling

Ik kan niet koning ... mijn benen zijn niet krachtig genoeg om uw aanschijn te trotseren. Heb absoluut genade met een onderdaan die ooit een welstellende hoveling was van de voormalige koning, maar die nu, in alle armoede, uw kudde graasdieren hoedt in de bergen.

Oedipus

Ga dan op uw knieën zitten en kijk mij aan als ik u aanspreek.

De ex-hoveling doet dat met veel moeite.

Oedipus

En stop met huilen! Er is niets zo meelijwekkend dan een oude man zien huilen.

Hoveling

... Heb toch genade koning.

Oedipus

Dat zal ik. Maar eerst zult u mijn vragen beantwoorden en dat naar waarheid. Anders zal mijn harde stok uw deel worden.

Hoveling doet onderdanige gebaren ...

U was dus een hoveling van koning Laios. Nu hoedt u mijn schapen en runderen in de bergen en dalen, waarvoor dank ... (*Kijk naar zijn vrouw*) kunt u bevestigen dat dit koningin Iokaste is? Zij was ooit de vrouw van koning Laios.

Hoveling

(*Kijkt naar de koningin. Stottert*) dat kan ik zeker. Het is koningin Iokaste van Thebe. Vrouw van koning Laios.

Oedipus

U bedoelt de weduwe van koning Laios. Pas op met uw taalgebruik in mijn bijzijn ... Die twee mannen die op de bank zitten, kent u hen?

Hoveling

... Nog nooit gezien. Ik weet niet wie die mensen zijn ... Wees absoluut genadig voor mij koning.

Oedipus

(*Geïrriteerd*) stop met blèren man! ... Ik voel de kracht in mij opkomen om met mijn zwaard in 1 beweging uw hoofd af te slaan.

De hoveling doet opnieuw zeer onderdanige gebaren ...

Vertel ons nu wat er gebeurd is op een kruispunt, op een driesprong in het land van Fokis?

Hoveling

... Wat bedoelt u koning?

Oedipus

(Neemt zijn zwaard) Wat ik bedoel! Ik bedoel de dood van koning Laios. U was toch daarbij?
(Gaat dreigend dicht bij de hoveling.)

Iokaste

(Staat plots in alle hevigheid op. Met zeer luide stem) koning Oedipus!! ... Ik gebied u! ...
Andermaal ... niet in mijn bijzijn.

Oedipus en Iokaste kijken elkaar aan. ... Stilte vult het podium ... Iokaste gaat weer neerzitten.

Hoveling

(Is inmiddels bevend huilend voluit op de grond gaan liggen.) Genade koning. Genade koning, heb toch absoluut genade voor een arme oude man.

Oedipus

... *(Gaat achteruit. Walging komt de voorschijn.)* ... U hebt in uw broek gedaan hoveling. De geur van agonie is vermengd met dat van uw excrementen.

Noot: er kan overwogen worden om een mengeling van de geur van ontlasting en doodsangst de zaal rond te laten gaan. Moet goed over nagedacht worden. Is vrij naar keuze voor de regisseur. Hoeft dus zeker niet.

... Volledig waardevol is de getuigenis van een man dat gestoeid is op terechte bangheid ...
(Gaat weg van de hoveling.) Dan rest er mij maar 1 vraag. Kijk naar mij hoveling en zeg mij naar alle waarheid, was ik het die koning Laios zo gruwelijk heb vermoord?

Hoveling

(Kijkt met de allergrootste moeite op. Huilt, schudt zijn hoofd) ... het was u, koning Oedipus, die met 1000 handen koning Laios hebt gedood.

Oedipus

... *(Rustig)* dan mag ik ervan uitgaan dat u de persoon was die zich verborgen had in het struikgewas, zichzelf bevuild had en hevig stotterend mij om genade vroeg?

Hoveling

... Dat ben ik machtige koning.

Oedipus

... Dan mag ik er ook van uitgaan dat u diezelfde persoon was die zich in het paleis achter gordijnen verstopt had bij het zien van mijn aantreden voor de koningin-weduwe. U had zichzelf bevuild en vroeg nadien hevig stotterend aan de koningin om voortaan het vee te mogen hoeden in de bergen.

Hoveling

... Dat ben ik machtige koning.

Oedipus

... *(Gaat op de hoek van de bank zitten met gezicht richting publiek. Volledige stilte. Spot gericht op Oedipus. Rest van het podium in schemerdonker.)* Dan is de waarheid in was bezegeld met drie koninklijke ringen. Ik ben het die koning Laios van Thebe, mijn natuurlijke vader, lafhartig heb gedood. Ik ben het die nadien zijn weduwe, mijn biologische moeder trouwde ... Ik ben het die ook vier kinderen bij haar heb verwekt ... Vier kinderen die mijn broers en zusters zijn ... Ik ben Oedipus, verdoemt door alle goden op de Olympusberg ... Vervloekt omdat ik een vrouw, die ik hartstochtelijk bemin, mijn eigen moeder is. Haar kinderen, zijn ook haar kleinkinderen. Uit dezelfde schoot zijn wij gekomen; de vader, zijn twee zonen en zijn twee dochters. Oedipus is de naam die voor eeuwig het voorteken van verwensing zal zijn. Laat niemand zijn zoon 'gezwollen voeten' noemen, want nomen est omen ... *(Staat recht. Gaat meer naar voor.)* Niemand is bij machte zich te verzetten tegen de bestemming die de goden voorzien hebben voor de nietige mens. De geringe mens waarvan ik het grootste voorbeeld van ben; lafhartig, incompetent en vooral mensonterend omdat de godheden mij op deze aarde hebben geworpen met als enige doel om overal ellende te zaaien ... *(Gaat op zijn knieën zitten. Richt de punt van het zwaard op het onderste gedeelte van zijn hals.)* ... Geboren zonder het zelf te willen ben ik wel bij machte om mij het leven te ontnemen. *(Haalt langzaam en diep adem, kijkt rond zich. Buigt zich dan voorover. Maakt zich klaar om met een hevige knikbeweging er een einde aan te maken ...)*

Iokaste

(Springt op) neeeeeee, neeeeeee ... koning Oedipus. *(Gaat op haar knieën zitten. Neemt zijn zwaard weg. Omhelst hem. Huilt)* de grootste verschrikking van een moeder is om haar kind voor haar ogen zien te sterven ... Oedipus *(emotioneel)* je bent uit mij geboren en dan ben ik je brutaal ontnomen. Je mocht niet blijven leven ... En toch heb je het gedaan. Ik heb altijd ergens geweten dat mijn eerste boorling nog leefde. De voeten die jou dragen zijn mijn weten van jouw bestaan. En toch heb ik het altijd ontkent. Diep binnen in mij zat de waarheid met de grootst mogelijke sloten vergrendeld. Nu is het opengebroken en stroomt de droefheid als lava naar buiten. *(Neemt zijn hand vast. Legt het op haar hart.)* ... Voel hoe dat hart klopt die jou 9 volle manen rust hebben gegeven. Het hart dat eens jouw levensadem was en die nu onherroepelijk is gekrompen door pijn, verdriet, en vooral door veel schaamte. Niet omdat ik je moeder ben, maar omdat iedereen nu weet dat ik het lot heb getart. Dat iedereen nu weet dat jij mijn zoon bent waar ik vier kinderen bij heb. *(Staat recht)* ... Oedipus, mijn zoon ... mijn man, ik ben de enige schuldige in het afschuwelijke toneelstuk dat jouw naam draagt. Ik

heb jou het leven gegeven. Het is nu aan mij om het mijne te ontnemen. (*Begint langzaam af te gaan.*)

Oedipus

(*Springt recht, wil Iokaste inhalen. De twee mannen die op de bank zitten staan recht en hebben de grootste moeite om hem tegen te houden.*) Iokaste, wat ga je doen ... Denk aan de kinderen die er zijn gekomen door onze liefde. Niemand heeft hen gevraagd of hun ouders voor hen de juiste zijn. Het zijn de goden die het zo hebben beslist. Zij zijn de enige echte schuldigen in dit afschuwelijk mensonterend toneelstuk. (*Spartelt wat tussen de twee mannen. Iokaste is bijna af. Roept*) Iokaste, Iokaste! (*Iokaste volledig af. De twee mannen laten de koning los. Oedipus gaat enkele stappen richting waar Iokaste is afgegaan.*) ... Iokaste waar ga je naar toe? Waar ga je naartoe, mijn vrouw, mijn koningin ... mijn moeder. Iokaste ... Mama waar ga je naartoe ... (*Enkele seconden volledige stilte. Neemt zijn zwaard van de grond. Houdt het stevig vast. Kijkt naar de twee mannen*) jullie getuigen die die mij in mijn noodlot hebben bevestigd ... Verdwijen en neem jullie vriend mee. (*Oedipus kijkt hoe dat de bode en de knecht de hoveling met veel moeite rechten en blijft hen nakijken tot ze volledig af zijn. Iets klaarder podium. Oedipus begint als een wervelwind de pleisteren beelden van de goden stuk te slaan. Hij schreeuwt en brult tijdens de handelingen ... Uitgeput gaat hij op de bank zitten. Gooit zijn zwaard met grote kracht weg. Kijkt naar de vernietigde beelden waar langzaam bloed uitstroomt.*) Jullie hebben mijn leven verwoest door mijn geboorte, nu heb ik jullie vernietigd als afgodsbeelden. (*Vanuit het achtertoneel komt een platvorm aangerold. Op het rijdend plateau staat een rechthoekige opstaande kooi waar witte neutrale rolgordijnen aan hangen.*) Beelden van menselijke illusie. Beelden van het voorstellingsvermogen van de mens, dat zijn jullie. Niets meer en minder dan een samenraapsel van decepties, gecreëerd door de mens zelf. (*Wordt gewaar van het platvorm dat nu stilstaat. Gaat ernaartoe.*) Angst voor de eigen levensdrang en onbeheersbare driften hebben de mens verknecht, tot slaaf gemaakt van het irreële. Van het niet bestaande en dat gegoten in teksten zodat het verspreid kan worden om de menselijke aardigheid onder de knoet te houden. (*Doet het gordijn open, ziet een lichaam hangen (pop) dat achter een rijkversierde tulegordijn hangt. Het wordt van achteruit volledig belicht. Rest van het podium blijft in matige duisternis. Stilte.*) ... Io... Iokaste? ... (*Belichting achter het lichaam gaat uit. Uitdrukkelijk*) Iokaste! Iokaste!! *Oedipus doet het tulegordijn krachtig open en ziet Iokaste, met het touw rond haar nek, op de grond van het platvorm liggen. Ontstelt, verbaast ... Neemt haar vast. Brengt haar op het podium, gaat op zijn knieën zitten. Iokaste ... Iokaste. (Misschien piëtafereel. Spot gericht op beiden. De rest van het toneel in schemerdonker. Doet de knoop los, doet het touw af. Ongelovig.) ...* Iokaste, waarom toch? Het is toneel Iokaste ... Toneel dat bedoeld is om te goden te vermaken. Het heeft niets met ons, mensen te maken, maar alles met de perverse fantasieën van die wezens op de hun berg ... Je eigen leven ontnemen om enkelen te plezieren ... Nee Iokaste, nee ... (*Legt volledig haar op de grond. Kijkt naar haar. Streelt Iokaste zachtjes vanaf haar benen tot aan haar hoofd. Wrijft over haar knot. Bemerkt de rijkversierde haarspelden. Haalt ze één voor één uit en legt ze op het podium. Neemt een handvol ervan in zijn hand. Staat langzaam op. Houdt ze als een ruiker bloemen half de hoogte in. Het weerkaatste licht op de edelstenen komt tevoorschijn als een zacht glinstering (Misschien regenboogkleuren - spoteffect. Ongelovig schudt hij zijn hoofd ... Hij twijfelt.) ...* Bij het zien van zoveel

schoonheid, zoveel zachtheid, is er maar 1 oplossing en dat is de eeuwige duisternis. De duisternis die al het licht opslorpt. De donkerte die niet toelaat dat tijd en ruimte bestaat. Het zwart van het licht is het summum van alle bestaan. Daar wonen de echte goden die boven alle natuurwetten staan De zwaarte van hun bestaan balanceert op de punten van rijkversierde naalden. Een handvol haarspelden die mij het licht zullen ontnemen ... Ik wil niets meer zien ... Ik wil de aardkloot niet meer zien met al zijn ellende. De ellende waar ik voor verantwoordelijk ben. Ik wil de vrouw niet meer zien die ook mijn moeder is, noch onze kinderen die mijn broers en zusters zijn ... Behalve misschien mijn oogappel Antigone. Zal zij haar akelige vader begeleiden in de duisternis? Zal zij haar bloedeigen broers beschermen tegen de corrupte prins Creon? Zal mijn lieveling in opstand komen tegen hem? ... Niets van dit alles is belangrijk omdat ik het niet verdien om daar vragen over te stellen. Het niet verdien om het licht te zien dat al deze rottigheid zal beschijnen. *(Valt op zijn knieën ... De handvol naalden doorboren één voor één zijn ogen. En opnieuw ... En opnieuw ... En opnieuw ... Overlappend borrelen enkele beelden, misschien de belangrijkste goden, bij elke nieuwe purgering zwart bloed op ... Oedipus valt voorover. Zijn gezicht doorlopen met bloed. De beelden volledig bebloed. Stilte en pauze.) ... (Richt zich op, huilt bloed.)* Ik ben Oedipus, koning ... Koning van Thebe met gezwollen voeten ... Omen est nomen ... Laat niemand het vergeten ... *(Staat recht. Zoekt, met zijn handen voor zich uit, een weg op het podium. Struikelt over het lijk van Iokaste. Valt ... Ligt gedeeltelijk op haar. Huilt opnieuw)* grote ellendeling die ik ben ... Nu ik mijn eigen ogen heb ontnomen ben ik overgeleverd aan menselijke genade. Mensen waarvan, door mijn toedoen, er ontelbaren zijn gestorven ... Kan er iemand mij een stok geven zodat ik kan rondlopen. Ver weg van Thebe en zijn onderdanen. *(Staat met veel moeite op.)*

Zevende scène

Creon op

Creon

(Kijkt neutraal rond zich terwijl Oedipus zich een weg zoekt op het podium) koning Oedipus, waar gaat u heen? *(Ziet Iokaste liggen. Gaat naar haar toe. Kijkt ongeloofig naar zijn zuster.)*

Oedipus

... (Staat stil. Kijkt om zich. Creon gaat verschrikt achteruit bij het zien van Oedipus.) ... Laat mij prins Creon. Laat mij het koninkrijk verlaten die mij zo dierbaar is. Kijk om u heen en u zult zien wat een storm ik veroorzaakt heb. 1000 handen hebben een tempeest teweeggebracht, door mijn zwaard, dat kliefde in de lucht. Het is hetzelfde steekwapen dat koning Laios, mijn vader, gruwelijk heeft gedood. U, prins Creon, bent niet alleen mijn zwager, maar ook mijn oom ... U, prins Creon, bent niet alleen de oom van mijn kinderen, maar u bent ook hun grootoom. Is er meer voor u nodig om u duidelijk te maken welk een afschuwelijk noodlot mij sinds geboorte ten deel is gevallen ... Ik moet het koninkrijk verlaten en rondzwerven tot de rust ooit mijn eindbestemming zal zijn ... De wraakgodinnen, de afschuwelijke Erinyen zijn nu met grote aantallen op komst. Geef mij een blindenstok en waarom niet een trouwe hond, een Argos om mij te begeleiden door de zwartheid van mijn

ogen ... Zeg verder niets, maar beloof mij prins Creon om genadig te zijn voor mijn kinderen. Begeleid hen in hun rampspoed want ze zijn vervloekt door hun afkomst.

Creon

(Ziet hoe dat Oedipus opnieuw valt. Met mededogen) ... Koning Oedipus, vlucht niet weg. Laat het volk van Thebe u verzorgen zodat u tot rust kan komen. Ik zal u helpen bij het regeren tot uw kinderen op een leeftijd zijn gekomen om het zelf te doen.

Oedipus

(Is moeizaam recht gestaan.) Nee, prins Creon. Ik moet gaan. De Thebanen verdienen een beter vorst dan ik. *(Stopt, kijkt om zich heen. Gaat op de tast op de bank zitten)* ... Prins Creon, spreek mij naar waarheid toe, wist u het van mijn verleden, van mijn afkomst?

Creon

(Twijfelt) ... Ik zou liegen koning Oedipus als ik u zeg dat dit niet zo is. Ik had altijd het vermoeden gehad dat mijn zuster een groot geheim met zich meedroeg. Een geheim dat ze met niemand kon delen. Hoe zwaar moet het voor haar niet geweest zijn om dit te moeten torsen. En nu ... *(kijkt naar Iokaste)* ze heeft de hand aan zichzelf geslagen. Het kind, haar man, waarvan ze zo van hield blijft nu alleen achter ...

Oedipus

... Is er dan geen boosheid in u? Geen woede in u dat ik verantwoordelijk ben voor de dood van uw zuster?

Creon

(Haalt zijn schouders op. Gevoel van medelijden is verdwenen bij Creon. Hardere stem) ... Wat heeft het voor een zin koning Oedipus. Wat nu belangrijk zal zijn is de zorg voor het rijk en uw kinderen. Met wie gaan uw dochters trouwen als iedere prins in de weide omgeving te weten komt hoe dat hun stamboom oogt? Niemand zal die vloek in de ogen willen kijken ... Ismene zal volgbaar zijn. Maar wat met Antigone? Zo'n moeilijk kind.

Oedipus

... Prins Creon, ik dacht eventjes dat ik op uw hulp kon rekenen ... Helaas bevestigt u weer uw karakter van intrigant. U maakt nu al plannen om de troon te kunnen bemachtigen terwijl een groot drama juist is voltrokken. Mijn vrouw, uw zuster ... mijn moeder heeft zich opgehangen ... Ikzelf heb mij de ogen uitgestoken. *(Met boze luide stem)* en wat is uw bezorgdheid!? ... Hoe kan ik aan de macht komen in Thebe? ... *(Zachte stem, meer in zichzelf)* Ismene is volgbaar. U kunt haar domineren. Misschien met haar trouwen, nu dat de bloedschande zo groot is in onze familie ... U bent een wolf in schaapskleren ... Ik geef mijn troon op prins Creon. Mijn twee zonen zijn mijn erfgenamen. Hoe dat ze het land gaan regeren zal ik niet zien noch meemaken ... Ik hoop in ieder geval dat het niet door uw hand zal zijn. *(Staat moeilijk op)* nu, stuur mij mijn dochter Antigone. Ik voel aan dat u haar niet genadig zult zijn ... Misschien dat ze haar vader wil begeleiden in de spelonken van de eeuwige duisternis. Het zal haar beter afgaan dan levend begraven te worden door uw ziekelijke ambitie. *(Gaat*

langzaam af, nagekeken door Creon. Afnemende belichting. Even voor afgang draait Oedipus zich om) ... Prins Creon, meld het publiek dat de tragedie 'Oedipus Rex' zijn einde heeft bereikt ... Hopelijk hebben de Goden op de Olympus genoten van het stuk menselijke ellende dat vorm werd gegeven in een afschuwelijk toneelstuk.

Gaat verder af, blijvend nagekeken door Creon. Door de invallende duisternis worden enkele zachte spots gericht op de vernietigde bebloede pleisteren beelden en op ... Koningin Iokaste ... Volledige stilte ... Doek of schemerdonker.

Einde van het toneelstuk.